

הישיבה

מוקד הישיבה לרשותך: 18-20-1800

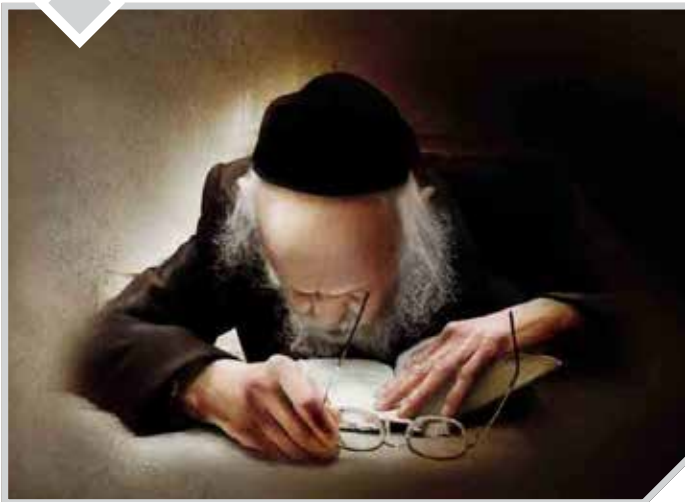
יו"ל ע"י ארגון "אחינו" הקבלן 45 ירושלים 02-5609025

הגליון לבן הישיבה

גליון מס' 87

בשנים עברו התגורר באחת מסמטאות מאה שערים יהודי לקוי בנפשו וחסר תעסוקה, שאימץ לעצמו מנהג של קבע לשבת במרפסת ביתו ולקרוא שוב ושוב לעבר העוברים והשבים: "סלח לי אדוני, מה השעה? אולם רבינו, בניגוד לשאר החולפים במקום, היה עוצר מהליכתו לרגע קט ומשיב בשלווה: "רגע אחד, מיד נראה!" תוך שהוא מרים את ידו, מציץ בשעונו ומציין את השעה, כשהוא מביט בשואל וחיוך נעים נסוך על שפתותיו

מהליכותיו הנאצלות של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

ללמדו כיצד לישא כפיים כהלכה, מבלי שהלה ייפגע בשל כך. נכד רבינו, הרב אריה אלישיב, מספר: רבינו האמון על כבוד האדם מעולם לא שאל את נכדיו על המסכת בה הם עוסקים, ככל הנראה מפאת החשש להביכם. ברם היו פעמים, שדווקא בשל כבוד האדם היה פותח מעצמו ומדבר עימי על תלמודי. היה זה כאשר הייתי מלווה אותו בדרכו לבית הכנסת, ובפניו נקרו אנשים שביקשו לשאול את פיו שאלות מסוימות, שלא היה ברצונו להשיב עליהן

הרב יעקב ברלין מספר: זכורני שבמוצאי יום טוב הראשון של פסח, אברך צעיר מנכדי רבינו שב מבית הכנסת בשעה מאוחרת לאחר שרבינו כבר ערך את ההבדלה, ולפיכך נאלץ לחזור על ההבדלה לבדו. למרות שעל פי המנהג היה עליו לפתוח מיד ב"ברכת המבדיל" כנהוג במוצאי יום טוב, טעה הלה והחל לזמר בקול ערב ומסתלסל: "הנה קל ישועתי".

הנוכחים רצו להעיר לו, כי במוצאי יום טוב פותחים בברכה לבדה, אולם בטרם העזו לפצות את פיהם, התבוננו ברבינו שישב במקומו בשקט ולחש לעצמו: "הרי זה רק פסוקים! גישמאק'ע פסוקים! מה כבר יכול להיות?!"

מה היה קורה לו, אי מי מהנוכחים היה מפנה את תשומת ליבו של האברך הצעיר לטעותו, האם היה בכך עלבון כה צורב?! ברם בשל מה להעיר ברבים אם אפשר להגיד לו את הדבר לאחר מכן בארבע עיניים.

באותו עניין יש בנותן טעם הביא מעשה, שאירע בבית מדרשו של רבינו, כאשר הגיע למקום כהן לא מוכר ועלה לדוכן לברכת כהנים, מבלי שידע כיצד נושאים כפים כהלכה. רבינו שכאב את הפגיעה בהלכה אך מאידך חשש לפגוע באותו אדם, פנה אל תלמידו הרב יצחק דרזי ושאלו האם הוא מכיר את אותו כהן והאם יש לו דרך

לכל זמן

בשנים עברו התגורר באחת מסמטאות מאה שערים יהודי לקוי בנפשו וחסר תעסוקה, שאימץ לעצמו מנהג של קבע לשבת במרפסת ביתו ולקרוא שוב ושוב לעבר העוברים והשבים: "סלח לי אדוני, מה השעה?"

כך ישב הלה בגוזזותו במשך ימים, שבועות, חודשים ושנים והפנה את קריאתו הקבועה לעבר כל הנקרה לפניו מבלי לפסוח על איש. למותר לציין, כי רובם ככולם נהגו להתעלם מקריאותיו בידועם, כי סביר להסיק שהשואל כבר יודע היטב מהי השעה, ואם עדיין אינו יודע הרי שניתן להניח כי גם תשובתם לא תסייע בידו לדעת את הדבר.

לא אחת בעת שרבינו חלף למרגלות המרפסת המפורסמת, הופנתה לעברו השאלה הנצחית, "סלח לי אדוני, מה השעה?" אולם רבינו, בניגוד לשאר החולפים במקום, היה עוצר מהליכתו לרגע קט ומשיב בשלווה: "רגע אחד, מיד נראה!" תוך שהוא מרים את ידו, מציץ בשעונו ומציין את השעה, כשהוא מביט בשואל וחיוך נעים נסוך על שפתותיו.

במקרה דומה הזדמן למחיצת רבינו יהודי קשה יום, שלא היה שלם בדעתו. הלה פלט מפיו אמרי שפר, שגרמו לכל שומעיהם לפרוץ בצחוק חסר מעצורים. כשסיים לבדר את קהל מאזיניו, העז חסר הדעת ופנה אל מרן בדבריו חסרי הטעם.

בעוד הנוכחים מגחכים בהנאה, מביני דבר, שהכירו וידעו את אורחותיו של רבינו, ראו כיצד קופץ את פיו בכוחות על אנושיים ועוצר את עצמו בשליטה עצמית מופלאה שלא יפלט מפיו שמץ גיחוך ולבל תראה על פניו כל בת שחוק, העלולה לתת לדובר הרגשה כי פיו מפיק הבלים.

אלו שניחוננו בעיניים לראות, הבחינו כי על אף שגיבובי הדברים משפיעים על רבינו, בולם הוא את עצמו ונוצר את שפתיו בכוחות עליונים, כשפניו קפואות בחוסר הבעה ואינן מראות ולו סימן קל שבקלים למחזה המשעשע המוצג כנגדו.

אל מול עיניהם עמדה דמותו הטהורה של אדם, שבטבעו איננו מלאך אבל אף על פי כן נוהג הוא כמלאך.

(מתוך הספר 'עמודו של עולם')

מאחר שחשש שעלול לצאת מכך מכשול.

סבי, שלא אבה שהשואל יחוש כי אין ברצונו להשיב על שאלתו, נהג לפנות אלי ולשואל באיזו מסכת אני עוסק ובאיזה דף אני אוהז כעת, ותוך רגע כמימרא היה נכנס לעומק הענין ומתחיל להרצות את דבריו הסדורים, כשהדבר נראה למתבונן מן הצד כביכול הוא בעיצומו של משא ומתן במעמקי הסוגיא. אך גם בעתות מעין אלו לא היה שואל אותי על תלמודי אלא מרצה בפני את חידושיי בסוגיא.

במקרים אלו נוכחתי לדעת כיצד 'סדנא דארעא חד הוא', כפי שמצינו בגמרא, שכאשר רבא נשאל על ידי תלמיד שלא חפץ להשיבו, היה מנהגו להסיט את הנושא, באופן שהתלמיד לא יחוש בדבר ולא ייפגע בשל כך. מעשים אלו חזרו ונשנו דבר יום ביומו, וכזאת ראינו עשרות פעמים, כיצד אנשים שונים פונים אל סבי ומבקשים לשואל שאלות שונות, שלא חפץ להשיב עליהן, בכל פעם היה מסובב את הענין בחכמתו הרבה ומתחמק בעדינות מלהשיב, מבלי שהפונה יחוש בדבר.

על דרך זו נהג סבי עם כמה מתלמידיו. בפעמים הראשונות שפנו אליו בשאלות שונות הם נדחו על ידו בהתחמקות, אולם אותם אלו שניסו שוב ושוב ולא התייאשו אף במשך תקופה ארוכה, זכו לבסוף שנתקיים בהם מאמר הכתוב: 'ואחריתך ישגה מאוד', והתחממו לאורו בקרבה מיוחדת.

גם בהנהגה זו ראיתי כיצד 'סדנא דארעא חד הוא', שהרי פעמים רבות מובאות בגמרא סוגיות שונות באגדה, בהן אנו נוכחים במעשים מעין אלו, כיצד גדולי האמוראים לא קירבו את תלמידיהם עד שנוכחו, כי הם חפצים בכל ליבם ונפשם לקנות מהם תורה. כשהייתי נתקל במהלך לימודי במעשים כגון אלו, נהגתי לציין באוזני החברותא עד כמה מפליא לראות ש'כאזו כן היום', וגדולי ישראל לאורך כל הדורות נוהגים באותה הדרך.

כשבא הבחין כי אי מי ממשמשו טרח או התאמץ יתר על המידה, ראה לנכון להרגיעו ולנחמו. זכורני כי באחד הימים נכנס לחדרו אדם תמהוני, שממש דחף במרפקיו את כל הממתנים בתור, נעמד ליד סבי והחל להשמיע את דבריו, כשהוא דורש באופן נחרץ שאצא מהחדר. אותו אדם לא הסתפק בכך ודחף אותי החוצה, כשהוא נועל אחרי את הדלת. לאחר מכן, הרים אלי סבי את עיניו הטובות וחייך לעברי חיוך מלא הבעת השתתפות ברגשותיי. חשתי אז הזדהות ותמיכה שקשה לתארה במילים.

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

הישיבה

החזון איש היה בוילנא ולמד תורה בצנעה וברח מהפרסום, ויגע בתורה יומם ולילה בלי הפסק כמעט, עד שכשאלו בקשה עבורו ברכה מהחפץ חיים, אמר לה: הבן שלך לא צריך ברכה, הוא לומד יותר ממני, אבל מכל מקום, אמר רבינו, היה לחפץ חיים טענה עליו שהוא נסתר מהציבור.

מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל על נפלאות דרכי ההשגחה העליונה

ולא ניתן היה לשער כמה גדולה היתה אותה בושה, עד שבאותם ימים, כשגוי היה בא לבזות יהודי ואומר לו "ז'יד", היה היהודי עונה לו: "מאצ'ח", הינו שמו של אותו ה"גלח", והגוי היה הולך בבושת פנים.

וכעת, כשהיתה הגניבה אצל המהרי"ל דיסקין, שישו הגויים על כך כמוצאי שלל רב, שהרי יש להם כעת פתחון פה, כומר נגב? לא נורא. גם רב גנב! ולכן התובע השקיע את כל כוחו כדי להרשיע את המהרי"ל דיסקין.

לקראת יום כיפור נתנו עירבון גדול מאוד, שלושת אלפים רובל, כדי לשחרר את המהרי"ל לבוא לבריסק ליום כיפור, וליום כיפור בלבד. וסיפר לרבינו שאר בשרו מורה ההוראה של בריסק הגאון רבי שמחה זליג ריגר זצ"ל, שהיה אז כבן שלוש עשרה, שהרכבת בה נסע המהרי"ל דיסקין הגיע מאוד מאוחר, כשעתיים לפני "כל נדרי", ובכל זאת, כל בריסק, והוא ביניהם עמדו בתחנת הרכבת להקביל את פניו.

מיד בצאת הצום הבריחו את המהרי"ל דיסקין היות והקטגור חפץ בכל כוחו להעניש אותו. ואחרת, אם לא היה נמלט...

כבר למחרת בבוקר היה בברלין, ומשם הגיע לארץ ישראל. [כל זאת שמע רבינו מפי הגאון רבי שמחה זליג זצ"ל].

כך סיבבה ההשגחה העליונה שיבוא לארץ ויחזק את הישוב בירושלים. שאחרת, מה היה חסר לו בבריסק, ואיזו סיבה היתה גורמת לו לבוא לירושלים.

ידועים דברי הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ("דרש משה", במדבר ז, פט) שהבורא יתברך לוקח כל אדם ומוליך אותו כרצונו יתברך, ככתוב: "מה מצעדי גבר, ואדם מה בין דרכו" (משלי כ, כד). ההבדל הוא, שאברהם אבינו ידע מראש שזה רצון ה', ואנו סבורים שאנו הולכים מיוזמתנו, ורק לאחר מעשה, במבט לאחור, מבינים שהיה זה רצון ה'.

וסיפר רבינו איך סובבה ההשגחה העליונה את בוא השרף מבריסק, מהרי"ל דיסקין זצ"ל לארץ ישראל.

מעשה באשה שבעלה סר מדרך התורה והמצוות. מכיון שלא רצתה בחיים כאלה, בקשה ממנו גט. אותו פוקר סרב לתת לה את הגט ואביה שחס עליה ובקש לפדותה מעגינותה הסכים לתת שלושת אלפי רובלים כדי שיגרשנה. את הכסף הפקידו בינתיים אצל מהרי"ל דיסקין, רב העיר, שהניחו במגירת שולחנו והמשיך ללמוד לאור נר גדול שהיה לידו. המהרי"ל דיסקין לא היה עולה על יצועו אלא היה לומד בכל כוחותיו, וכשהתגברה עליו העייפות היה מנמנם בכיסאו כמה דקות ומיד היה ממשיך ללמוד.

היו גנבים בעיר ששמו לב על דבר הכסף המופקד, אותם גנבים נמנו על עגלוני העיר, באותו לילה חיכו לרגע בו המהרי"ל דיסקין ינמנם ואז נגשו אל המגירה ולקחו את הכסף, ואגב זה סיפר רבינו שבאותו לילה היה בבית המהרי"ל דיסקין הרוגוצ'ובר שהיה אז כבן שבע עשרה. מיד כשהתעורר המהרי"ל דיסקין הבין שגנבו את הכסף. [שלמד לאור נר וכשהגנבים נכנסו נכבה הנר, או שהם כיבוהו כדי לגנוב בחושך]. כשהתעורר ושם לב שהנר כבוי הבין שהייתה כאן גניבה, ניגש למגירה לבדוק, ראה שהכסף נגנב ואז הבריא את הרוגוצ'ובר מביתו לשכונת קטלנא מעבר לנהר. היתה שם קהילה קטנה, והבריא אותו לבית דודו של רבינו מצד אמו, הגאון רבי משה אהרן ויצבלום זצ"ל שהיה דיין בקטלנא. כי אמר שברב לא יחשדו כגנב. במי יחשדו, יחשדו בנער. ולכן הרחיק אותו מיד, והיה נס שכלל לא ידעו שהיה שם [נבפעם אחרת אמר רבינו עוד סברא: לרב, יהיה מי שידאג ויתאמץ להצילו, בחור צעיר - מי יפדה אותו?]. אבל בפועל, הבעל הפוקר התלונן, ותפסו את הרב והעבירו אותו למעצר בעיר קובנא. ולכאורה באמת לא היה צריך להיות חשד, שהרי איך אפשר לחשוב שאדם בשיעור קומה של המהרי"ל דיסקין יגנוב? אבל באותו זמן סיבבה ההשגחה העליונה שאחד הכמרים גנב את הזהב מהכנסייה. כשתפסו אותו היתה בושה גדולה: כומר, גנב!?

באנו הביתה. אומרים לי בני הבית: "מה עשית? הלא חבר שלך, פלוני אלמוני, הגיע לבני ברק והיה גם בתפילה בבית המדרש, והוא אמר לנו שאמר לך 'גוט שבת' ולא ענית לו, מה יהיה הסוף, אבא, אתה לא רואה, ואנשים כועסים עליך!"

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל על ההתנהגות הראויה בבין אדם לחבירו

וכי יעלו בדעתם שהוא לא רואה, הוא עיור, מדוע לומר שהוא עיור? כנראה הוא השתגע.

נזכיר דוגמא נוספת שרבי שלום שבדרון זצ"ל היה מספר, מעשה שהיה, א מוראדיגע מעשה.

בירושלים של הימים ההם, ימי מלחמת העולם הראשונה, אנשים מתו מרעב. באותם ימים התרחש סיפור שכל ירושלים רעשה סביבו.

ליהודי פלוני היה בביתו מטבע זהב - 'נפוליאון'. בכזה סכום יכלו לעשות הרבה מאד בימים ההם.

הוא הניח את המטבע מעל הארון בבית, וידע תמיד, שברוך ה', יש לו מטבע לעת צרה, שמחה וששון.

הילד הקטן ראה מדי פעם שהאבא מטפס על הארון. ענין גם אותו לדעת מה יש שם למעלה. פעם, כאשר אבא לא היה בבית, הוא טיפס וראה שם מטבע. מטבע! אפשר הרי לקנות בו א שטיקל מזונות, חתיכת עוגה להחיות את הנפש.

טיפס ולקח את מטבע הזהב, ורץ לקיוסק לקנות. בדרך פגש אותו יהודי וראה שיש לו בידו מטבע זהב.

"ינגלע, לאן אתה הולך?" - התעניין היהודי.

"אני הולך לקיוסק לקנות עוגה", סיפר הילד.

אמר היהודי לעצמו - כאן בירושלים משתולל הרעב, והנה ילד

נספר לכם מעשה שבדידי הווה עובדה. לפני כמה שנים, ה' ירחם, לקיתי בעיני. בעין אחת הייתי לגמרי עיור ובעין השניה ראיתי בקושי דמויות. לא יכולתי להכריע האם לפני יש עמוד או אדם. הקב"ה עזר, עשו ניתוח קטרקט, ו"ברוך פוקח עורים", הודו לה'. בתקופה שלפני הניתוח, חזרתי פעם מבית המדרש בשבת קודש, ומולי הלך יהודי יקר ונכבד. אמר לי 'גוט שבת', לא שמעתי טוב באזני [בשבת הנני הולך ללא מכשיר שמיעה] ולא הבחנתי בכלל שאומרים לי 'גוט שבת'. לא הגבתי והמשכתי ללכת באפילה, כי אינני רואה כלום.

באנו הביתה. אומרים לי בני הבית: "מה עשית? הלא חבר שלך, פלוני אלמוני, הגיע לבני ברק והיה גם בתפילה בבית המדרש, והוא אמר לנו שאמר לך 'גוט שבת' ולא ענית לו, מה יהיה הסוף, אבא, אתה לא רואה, ואנשים כועסים עליך!"

כמובן, במוצאי שבת התקשרתי ואמרתי לו: כך וכך הווה מעשה. שאלתי אותו: "מה חשבת כאשר לא ענית לך?"

"חשבתי, שאתה לא שומע טוב, זה אני יודע, אבל כאב לי, שאם אני בא והולך ממש מולך, מדוע אינך משיב לי 'גוט שבת'? מה קרה לך? ראובן ידיד? אבל אחר כך חשבת: כנראה אתה שקוע באיזה ענין ולא הבחנת, ודאי איזו סוגיא קשה בראשך".

סיפרתי את הבעיה שלי, שאני פשוט לא רואה.

המקרה כאב לי, כי נכון שהוא דן אותי לכף זכות, אבל מה עם רבים אחרים, ומסתמא דבר יום ביומו שנפגעים ממני, והם אינם מעירים לי, מה יהיה הסוף?

החלטתי: מי שלא יהיה - אפסיר לעברו 'שבת שלום' ו'גוט שבת'. מה כבר יכול להיות, העיקר שאדם לא יפגע בגיני. כך עשיתי.

בליל שבת אחד מגיעים האורחים מבית המדרש אחרי מעריב, והנה ליד הבית שלנו עומדים אנשים בקבוצה, מסתמא של חסידי נדבורנא, שבית מדרשם ליד, אני גם מכיר הרבה מהם. חלפתי לידם וללא ראות אמרתי בקול וידידות א גרויסע גוט שבת.

אחרי זה שאלתי, סתם מחמת מידת הסקרנות: מי היו בדיוק היהודים שאמרתי להם 'גוט שבת'? "זו קבוצת נשים" - אמר לי פלוני. געוואלד. נהיה לי חושך בעינים. מה יאמרו הללו? אתם יודעים, זה קרלנשטיין מהבנין הסמוך, או שהשתגע או שהתפקר, אחד משניהם... מה הוא הולך ברחוב ואומר לכולם גוט שבת, עד כדי כך...

המטבע מהילד הרגיש כי עליו לחזור בתשובה. הלך לאבא וסיפר את הסיפור: "ראיתי שהילד שלך מסתובב בשנות רעב עם מטבע זהב, החלפתי אותו. כעת אני מחזיר לך, לקיים 'והשיב את הגולה'... האב נבהל: "אתה מחזיר לי, יפה מאד, אבל ההוא הפסיד את פרנסתו, ונקרא ברחוב 'גנב'".

אמר אז אחד מגדולי הדור: הבה נחשוב ונראה געוואלדיגער מוסר השכל - כאשר שלשתם באים לעולם האמת, ודנים אותם: אבי הבן, המוכר שחשדו בו, והגנב האמיתי, מה דינם?

המוכר - מיד לגן עדן, איזו שאלה - כולו בזיונות. "אשרי מי שחושדים בו ואין בו". לא עוד אלא שלא רצה להישבע אפילו שבועת אמת. כאלו בזיונות - כפרת עוונות.

האבא - מה כבר אפשר להאשים אותו? הבן מספר לו שלקח את המטבע וקנה עוגה, מה פתאום יעלה על דעתו שהמטבע הוחלפה בדרך?!

הגנב האמיתי - הוא ומשפחתו היו רעבים מאד, והא חשב לעצמו שיקח עתה ואחר כך יחזיר. הוא כמעט מת מרעב ופה מסתובב ילד עם מטבע זהב. עוגה אפשר לקנות גם במטבע פשוטה. יענישו אותו, אבל לא בעונש מאד חמור.

את מי כן ידונו? אתם יודעים את מי? את כל אלו שריכלו... אותם ידונו בחומרה רבה! מה אתם מתערבים? יש כאן מבוי סתום, ויש מצוה לדון לכף זכות, הייתם חוסכים את כל הצער לכל הצדדים! וכי תשאלו: מה הם היו צריכים לחשוב - שהוא לא גנב? ושכולם בסדר, רק שמישהו שלישי התערב?! - כן, "בצדק תשפוט עמיתך" "הוי דן את כל האדם לכף זכות"

נו רבותי, כך, יש מעשיות למאות ואולי אפילו לאלפים, שאחרי כן מגלים את הכף זכות.

מי שדן את חברו לזכות - אמרו חז"ל - משמים ידונו אותו לזכות. ה' יעזרנו וישיענו וידון אותנו לזכות.

(יחי ראובן - ויקרא)

מסתובב ברחוב עם מטבע זהב?! החליף עם הילד את המטבע, נתן לו מטבע פשוט של נחושת, ואת מטבע הזהב שלשל לכיסו.

הילד נכנס לקיוסק וקנה עוגה במטבע. יום יומיים אחר כך טיפס אביו לראות את האוצר - והנה האוצר איננו! עשה סקנדל גדול, מי גנב. הילד אמר: "אני לקחתי".

"מה עשית עם הכסף?"

"קניתי עוגה".

רץ לקיוסק והתחנן לפני המוכר: "תרחם עלי, תחזיר את המטבע שהילד נתן לך".

אמר לו: "אני לא יודע על מה אתה מדבר".

"מה זאת אומרת אתה לא יודע? הרי הילד אומר שהוא נתן לך את המטבע!"

"באמת הילד היה אצלי, נתן מטבע וקנה עוגה, אבל זו היתה מטבע של נחושת".

האבא מתחיל לצעוק: "רימית את הילד, תרחם עלי תחזיר את הגנבה", והמוכר בשלו: הוא נתן לי מטבע נחושת.

"איך יכול להיות, הרי על הארון היתה מטבע זהב", טען האב.

"אני לא יודע מה היה על הארון, הילד נתן לי מטבע נחושת!"

הלכו לרב.

הרב שמע את הסיפור, והכריע: "המוכר מחויב להישבע שלא לקח את מטבע הזהב, ויפטר".

המוכר, שהיה ערלעכער איד, אמר: "רב'ה, אינני נשבע אפילו שבועת אמת. ואם משום כך אצטרך לשלם - אשלם, אבל מאיפה יהיה לי מטבע זהב?"

בכל מקרה נהיה רעש גדול, הכל דיברו כי בעל הקיוסק גנב, אין בכך ספקות. הרי הילד מודה שלקח מטבע. כיצד יש לו בכלל חוצפה לומר שהביא לו מטבע נחושת!

הקונים נמנעו מלדרוך בחנותו. היו לו בזיונות, וכמובן שהיה עליו להשיג כסף לשלם על המטבע, מכר את הבית.

המלחמה הסתיימה, חלפו הימים, נהיתה רוחה. היהודי שנטל את

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה'

לעזרתך בכל ענין ונושא

18-18-20-1800

או בטל' 073-7078388 * השיחה חינם

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

**קשה לך?
מרגיש לבד?**

כשהגיע הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א לבית חותנו מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א והגיש לפניו את הגביע. לקחו לידו ולא יכול היה לשים מחסום לרגשותיו שפרצו וגאו מעל ומעבר, בשמחה של מצוה עד שיצא מכליו ופרץ בריקוד של שמחה!!! מחזה נדיר שלא נראה מעולם!

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א - על מה רקד מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א בערב פסח

מחזה כזה לא ראה הגאון רבי יצחק זילברשטיין מעולם! ולא הוא בלבד, אלא כל מי שזכה להכיר את טיבו ולמצות את תכונותיו של מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א, אינו מאמין למשמע אזניו. אבן יסוד עיקרית בחיי מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א היא מידת "מנוחת הנפש".

מרן הגרי"ש זיע"א התבטא פעמים רבות שעיקר הצלחת התלמיד חכם לרכוש את קנייני התמדת התורה הוא באמצעות מידת "מנוחת הנפש".

אף הבינו מתוך דבריו שהצלחתו להעפיל לדרגות נשגבות בהתמדת התורה כיחיד בדורו ולדורות, באה לו הודות למידת מנוחת ושלווה הנפש.

מי שרוצה להתעלות בתורה צריך לראות שלא לקחת שום דבר ללב!

מי שלוקח כל דבר אל ליבו, יטביעוהו הטרדות והפגעים המתחדשים מידי יום ביומו, עד שיאבד את ה'צילותא דשמעתתא' הדרושה כל כך להתעלות בתורה.

למרות שהיה מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א בעל רגש גדול, לא הראה מעולם את המתחולל בליבו כלפי אחרים.

היה זה בשעות קשות, לא הראה מאומה מן המתחולל בלבו אל החוץ!

כמי שכל משא הדור מונח היה על כתפיו היו פעמים רבות בהן נעשו דברים שהסבו לו עוגמת נפש נוראה, הוא לא הראה שום אותות עוגמת נפש החוצה, כלא את הכאב בליבו וצלל אל תוך תלמודו...

אף כשמשמשו ובאו עדני שמחה וגיל, לא ראו על פניו מאומה. מראהו המרוכז בסוגיא אשר לפניו היה המראה היחידי שנתגלה אל

מול עין כל מכיריו ובאי ביתו.

ריקוד, מאן דכר שמיה!

משום כך נקל לתאר את תדהמתו הגדולה של חתנו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א באותו ערב פסח, שעות ספורות לפני התקדש

החג, כשהוא עומד ומרקד!

איזהו הדבר בעולם שיכול היה להוציא את מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א מכליו ולהביאו לידי ריקוד?

אכן, כל מי שזכה לקיים בו במרן הגרי"ש אלישיב זיע"א את דברי מרן החזון איש זיע"א: "דיעת חכמי התורה ומדתן הן גופי תורה", אינו מסוגל להאמין שתתכן מציאות כזו.

הבה נופתע יחדיו כשנעמוד על פשר הריקוד הנדיר!

כל אימת שהיה חג הפסח ממשמש ובא, נמסכה מידה קטנה של

המשך בעמוד 28

הקו ליעוץ להצלחה בלימוד ומתיקות התורה

1800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

היינו פעם אצל מו"ר מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, ובתוך הדברים אמר: כל אדם, אפילו חכם, מוכרח לטעות לפעמים בענייני החיים, אבל החפץ חיים לא טעה מעולם. ואיך זה יתכן? כי אצל החפץ חיים לא היתה שום תשובה שלא היתה "תורה". אדם טועה לפעמים, אמר מרן זצוק"ל, אבל התורה הקדושה אינה טועה לעולם, ומרן הח"ח - הן היה כל כולו תורה...

הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א ראש ישיבת מאור התלמוד על החכמים והתורה הקדושה

היינו פעם אצל מו"ר מרן הגרא"מ שך זצוק"ל בפורים, ובתוך הדברים אמר: "בחור שואל שאלה אם לעשות שידוך, בתורה יש עבורו תשובה. אדם שואל אם לפתוח חנות או לא, בתורה כתובה על כך תשובה. והוסיף ואמר: כל אדם, אפילו חכם, מוכרח לטעות לפעמים בענייני החיים, אבל החפץ חיים לא טעה מעולם. ואיך זה יתכן? כי אצל החפץ חיים לא היתה שום תשובה שלא היתה "תורה". אדם טועה לפעמים, אמר מרן זצוק"ל, אבל התורה הקדושה אינה טועה לעולם, ומרן הח"ח - הן היה כל כולו תורה..."

אמר לו מישהו קרוב שיש שם: "הראש ישיבה ודאי מתכוון שמי שלומד הרבה תורה נהיה חכם, והוא יודע לענות תשובה. הרי בתורה לא כתוב אם לפתוח חנות מכולת או לא. מרן ממש נזדעזע, וכשפניו להבים דפק על השולחן שלוש פעמים ואמר: "ניין! ניין! ניין! סי שטייט! סי שטייט! סי שטייט!" - לא! לא! לא! זה כתוב! זה כתוב! זה כתוב! לא מגיע מחכמה!"

ישבו שם הקרובים אליו והעזו מישהו לשאול: היכן זה כתוב? והוא ענה והסביר באריכות. וכדוגמא נתן שהיודע כל כללי חובת ההשתדלות ולמד היטב את 'שער הביטחון' בחובת הלבבות, יכול לדעת מה התורה אומרת על פתיחת חנות במצבו של האדם השואל. שאל מישהו: איך אפשר לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא בעניינים כאלה, הרי אלה סוגיות רחבות מאד? וענה על זה בחיוך: "אף פעם לא אמרתי שמי שלא לומד, יודע... אמרתי, שמי שלומד יודע".

והמשיך ואמר: "העולם אומרים, שאדם נהיה עשיר בשתי דרכים: או שהוא עובד, והוא מצליח, או שהוא מוצא ארנק של איזה פריץ גוי, והוא פטור מלהשיב אבידת עכו"ם, וככה הוא נהיה עשיר", והמשיך ואמר: "אני אומר לכם, אף פריץ לא איבד ארנק עם תורה ברחוב, אז לדעת תורה ישנה דרך אחת: מי שעובד ועמל, יודע. מי שלא, לא. הוא המשיך ואמר, שבלי תורה אין אדם בעולם שלא טועה אף פעם, אין מציאות כזאת. לכן הוא נקרא 'אנוש' - מלשון אינשי. ורק אדם כמרן החפץ חיים אף פעם לא טעה, בשום דבר. הוא הביא סיפורים מופלאים מאד להראות עד כמה מרן הח"ח צדק בכל מה שאמר, כי מרן החפץ חיים היה בדרגה, שידע למצוא לכל שאלה את התשובה הכתובה בתורה. "אדם טועה, תורה לא טועה".

באין תורה, חכמה מניין?

היסוד הראשון של חכמה הוא, לדעת שאחרי קביעת המציאות והבנתה, צריך להכריע איך להתנהג במציאות זו, והכרעה זו היא הכרעה 'מה אומר על כך הקב"ה בתורתו', ובכדי להכריע זאת צריך להיות גדול עצום בתורה היודע היכן נשנית סוגיה זו של המציאות שדנים עליה ודאי לאדם רגיל אין גדלות זו. ואיך נראית גישה של מי שאינו גדול בתורה והוא משתמש בחכמה בלבד?

מספרים, שברוסיה הממשלה חייבה שיהיה רב שיודע רוסית, קראו לו 'הרב מטע"מ' [מטעם הממשלה]. כולם ידעו שיש את רב העיר ויש את 'הרב מטע"מ'. פעם הגיעה אליו אישה ובפיה שאלה על כשרות ברגל העוף. הוא פתח גמרא והתחיל לחפש. בברכות הוא לא מצא, פתח מסכת אחר מסכת עד שהגיע לסדר נזיקין, מסכת בבא קמא, ופתע אורו עיניו: אוה! הנה פרק "כיצד הרגל"... כך נראים 'רבנים' שאינם גדולי תורה. הם אינם יודעים מה המציאות שעליה דנים, וק"ו שאינם יודעים מה כתוב על כזאת מציאות, מה יצא מפעולה כזאת, וכמה זה ישפיע על הדורות הבאים.

החושב שאפשר לסמוך על אנשים אחרים שאינם גדולי תורה, לא מבין מה זה תורה, הוא חושב שתורה כוללת כמה פעולות

שאלתי אותם מהו האיום הגדול ביותר המרחף על ישראל. הם השיבו לי כי האיום הסורי הוא הגדול ביותר, כי לסוריה יש מערכות נשק מתקדמות, וזו הסכנה הגדולה ביותר. מה עשה השי"ת? אמר, כביכול, ליהודים: "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון"... אתם תגבירו את כח התורה, תקימו עוד ישיבה, עוד חוזרים בתשובה - ואני אסכסך בין הערבים לבין עצמם, ומאז הכל היסטוריה...

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א - על האמונה התמימה וכח התורה

רב יוסף: "כמה גדול רבי פנחס בן יאיר, אפילו משה רבנו, שאילו משה רבנו בקע את הים פעם אחת, ואלו רבי פנחס בן יאיר בקע את הנהר שלוש פעמים".

לכאורה, אם רבי פנחס בן יאיר הצליח לבקוע את הנהר שלוש פעמים, אם כן מה היה הנס הגדול שחולל משה רבנו בקריעת ים סוף?

מתרץ ה'אור החיים' הקדוש תרוץ נפלא ויסודי עד מאד, ונצטט את לשונו:

"אכן תנאי זה הוא בכלל התנאים שהתנה ה' על כל מעשה בראשית, להיות כפופים לתורה ועמליה, ולעשות כל אשר יגזרו עליהם, וממשלתם עליהם כממשלת הבורא ברוך הוא... והנה ביציאת ישראל ממצרים עדין לא קבלו התורה, ואין גזרתם על הנבראים גזרה, ולזה לא הסכים הים להחלק להם, וטען למשה: 'אתה נבראת בששי ואני בשלישי', זה רמז כי אינו בן תורה, שאם היה בן תורה - הנה הוא קודם לו, כי התורה קדמה לעולם כולו".

לאחר מתן תורה, אין בכך כל רבותא שיכול גדול בתורה לחולל שנוי הטבע בבריאה. כאשר השי"ת נתן תורה לעם ישראל, הוא השליט את כח התורה על הטבע, ולכן גדולי התורה יכולים לחולל

השי"ת מצווה את משה רבינו: "ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו". מובא על כך במדרש (שמות רבה כא, ו): "אמר משה לפני הקב"ה: אתה אומר לי שאקרע את הים, ואעשה את הים יבשה... והרי נשבעת שאין אתה קורעו לעולם?... אמר לו הקב"ה: לא קראת מתחילת התורה, מה כתיב (בראשית א): 'ויאמר אלקים יקוו המים', אני הוא שהתניתי עמו, כך התניתי מתחלה שאני קורעו, שנאמר: 'וישב הים לפנות בקר לאיתנו' - לתנאו שהתניתי עמו מתחילה. מיד שמע משה להקב"ה והלך לקרוע הים, וכיון שהלך לקרוע את הים, לא קיבל עליו להיקרע, אמר לו הים: 'מפניך אני נקרע? אני גדול ממך שאני נבראתי בשלישי, ואתה נבראת בששי'. כיון ששמע משה כך, הלך ואמר לקב"ה: אין הים רוצה להקרע. מה עשה הקב"ה? נתן ימינו על ימינו של משה... מיד ראה לקב"ה וברח". חז"ל מספרים לנו שהים סרב להיקרע לפני משה רבנו, כיון שהקב"ה הטביע טבע בבריאה, וכדי לשנות את סדרי הטבע צריך כוח מיוחד. עד כדי כך שאומרים חז"ל (תענית כ ע"ב): כי כל העושים לו נס, מנכים לו מזכיותיו. זאת כיון שהקב"ה בבראו את העולם, סידר שהוא יונהג על פי מהלך טבעי, ואם אדם מצריך את הקב"ה, כביכול, לשנות את סדרי הטבע, הרי זה מוריד מזכיותיו. לכן כאשר ביקש משה רבינו לשנות את סדרי הבריאה ולהורות לים להיבקע, סרב הים לעשות כן, עד שנזקק הוא לעזרתו של הקב"ה.

שואל ה'אור החיים' הקדוש שאלה עצומה: הגמרא (חלין ז ע"א) מספרת על רבי פנחס בן יאיר, שהלך לפדיון שבויים. בדרך הוא הגיע לנהר גינאי, והורה לו להיבקע כדי שיוכל להמשיך בדרכו לקיים מצוות פדיון שבויים. סרב הנהר להבקע ואמר לו: "אתה הולך לעשות רצון קונן, ואני הולך לעשות רצון קוני, אתה ספק עושה ספק אי אתה עושה, אני ודאי עושה". אמר לו רבי פנחס בן יאיר: "אם לא תבקע בפני, גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם". נחלק הנהר לשניים.

הזדמן שם עוד יהודי שהלך לטחון חטים לפסח, הורה רבי פנחס לנהר להחלק גם בפני יהודי זה. היה שם ישמעאלי שליווה את רבי פנחס, ושוב הורה לנהר להחלק גם לישמעאלי שליווה אותו. אמר

תלמוד תורה, עוד חוזרים בתשובה - ואני אסכסך בין הערבים לבין עצמם, ומאז הכל היסטוריה. בסוריה נהרגו עד כה מאות אלפי אנשים, חלקם אזרחים אבל רבים מהם גם חיילים ומחבלים, שהתכוננו למלחמה מול ישראל. את כל כוחם הצבאי של הסורים הם הפעילו זה נגד זה, ואם לא היה די בשליט הסורי שהרג בבני עמו, הגיעו הרוסים והרגו בהם.

עם ישראל יושב בשקט והשי"ת מכלה את אויביהם. "לעשה נפלאות גדלות לבדו - כי לעולם חסדו". אם כלל ישראל יעסוק בתורה, אזי יראה הקב"ה לעין-כל, כי כח התורה הקדושה גובר על כל דבר בעולם.

שכר על המעשה, לא על התכלית

נקודה נוספת יש ללמוד מתוך התבוננות במעשה זה. לכאורה דבר פלא הוא, שהרי הנהר טען טענה טובה: אתה - ספק עושה רצון קונן, ואני ודאי עושה, ואין ספק מוציא מידי ודאי. ומה ענה לו רבי פנחס על טענה זו?

מרן ראש הישיבה הגאון רבי שלום הכהן שליט"א אמר על כך חידוש נפלא מאד, פלאי פלאים:

דע לך - אמר רבי פנחס לנהר - עצם ההליכה שאני הולך נחשבת מצוה, גם אם לא אקים את מצוות פדיון השבויים, כי היהודי אינו מקבל את השכר רק עבור התכלית, התוצאה, אלא עבור המעשה שעושה.

אדם ישב ולמד ולא הבין, או הבין עקום - הוא יקבל שכר על מה שלמד, כי לא מקבלים שכר על התכלית, אלא על עצם קיום המצוה ועל העמל שהושקע במצוה.

"אנו עמלים - ומקבלים שכר!"

כל מצוה שבאה לידך - היוהר לא להחמיץ אותה, כי גם אם הלכת וטרחת, ולא הצלחת - תקבל את שכר המצוה, אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה.

(מתוך הספר 'משכני אחר' - בשלח)

שנוי בטבע, ואין זה כלל בגדר נס. אם נשאל, האם ינכו לרבי פנחס בן יאיר מזכויותיו בגין הנס הגדול שחולל, התשובה תהיה שלילית, כיון שאין הוא עושה זאת מכחו אלא מכח התורה הקדושה. הוא הרי הולך לקים מצוה, ולכן הטבע חייב לכפוף עצמו לפני מקימי המצוות. ואין זה בגדר נס, אלא זהו כוחה של תורה.

נמצא שכל הטבע כפוף לתורה הקדושה, ואדם העמל בתורה, הופך להיות שליט על העולם.

כאשר נחלקו רבי אליעזר וחכמים במחלוקת המפורסמת בענין "תנורו של עכנאי" (בבא מציעא נט ע"ב), יצאה בת קול מהשמיים ואמרה: "מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום". אומרת הגמרא שם: "עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: 'לא בשמים היא...' שכבר נתנה תורה מהר סיני אין אנו משגיחין בבת קול". כלומר, לאחר שנתנה תורה לישראל, הם השליטים על הבריאה כולה, ושוב אין משגיחים אפילו בבת קול היוצאת מן השמים.

כל זה, כאמור, לאחר מתן תורה, אבל קודם מתן תורה לא היתה מציאות כזאת, לכן היו זקוקים לניסים גדולים, כדי שיהיה שינוי הטבע בבריאה.

זה היה הנס הגדול של קריעת ים סוף, שאף לפני מתן תורה, חולל משה רבנו שנוי בטבע הבריאה. כי לאחר מתן תורה, כח התורה בודאי גובר על כל מערכות הטבע.

כיצד נטרל הקב"ה את האיום הסורי

לפני מספר שנים שאלתי כמה מפקדים בכירים בצבא, מהו האיום הגדול ביותר המרחף על מדינת ישראל.

הם השיבו לי כי האיום הסורי הוא הגדול ביותר, כי לסוריה יש מערכות נשק מתקדמות ביותר, ואם חלילה היא תפתח במלחמה עם ישראל, זו תהיה סכנה גדולה ביותר.

מה עשה השי"ת? אמר, כביכול, ליהודים: "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון..." אתם תגבירו את כח התורה, תקימו עוד ישיבה, עוד

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
נפתח במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

בבוקר, הכין לו החזון איש פת שחרית, כשישב וסעד, שכב החזון איש כדרכו על הספסל ולמד מסכת מקוואות ביגיעה. רבי חיים ברים מספר שבאותה סעודה הרגיש התרוממות עילאית כזו, שכמעט טעה ואמר 'יעלה ויבוא' בברכת המזון... כך ידע לתת טעם של 'יום טוב' לכל יהודי, יהיה מי שיהיה

הגה"ח רבי מנשה ישראל רייזמאן על גדלותו של מרן ה'חזון איש' זיע"א

מרן החזון איש זצוק"ל. מרבותינו הגדולים בדור האחרון, העמיד את הדת על תילה לאחר המלחמה. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל. הוא היה אומר: 'איך משערים מעלת יהודי, לפי ה'סברות' שהוא אמר? לא. אלא לפי מה שעשה והתאמץ לעזור ליהודי אחר...'... מעשה באברך צעיר שבבחרותו היה עוזר הרבה לבחורים אחרים בישיבה, בלב טוב ובטוב עין. לאחר החתונה ביקש שיקבלו אותו כאחד מתלמידי כולל חזון איש, ומנהל הכולל טען שאין מקום בשבילו בכולל. כשנודע הדבר לחזון איש שלח לקרוא למנהל וביקש ממנו להכניס את האברך לכולל. אמר לו המנהל, רבינו, והלא הכולל מיוסד לאברכים גדולי תורה 'לייבן' - 'אריות', איך יש מקום כזה לאברך בכולל חזון איש? השיב לו החזון איש: 'בכולל צריכים אברך שהוא יהיה ה'דמות' של 'מתמיד בתורה', ובכולל צריכים גם אברך שהוא יהיה ה'דמות' של עשיית חסד. אם לאו, אין זה 'כולל' שצריך לכלול תורה וגמילות חסדים.

ה'אתרוג' עצמו אין לו זכות לומר דעות

החזון איש עצמו היה שילוב נפלא מיגיעת התורה ומלהחיות אנשים ולשמחם. הג"מ רבי חיים ברים היה בן בית אצלו, וסיפר שהוא זכה לראות את חביבות של החזון איש בשעת קיום מצווה.

פעם אחת נשאר בבני ברק בלילה ולא היה אוטובוס וחזר לירושלים ונאלץ להישאר בבית החזון איש בלילה, מי עסק באכסניה של רבי חיים ברים? החזון איש בעצמו, הסטייפלער ואשתו של הסטייפלער שהייתה אחותו של החזון איש. הסטייפלער ואשתו סחבו את המזרון עם כל המיטה, והחזון איש הלך לפניהם להראות לאיזה מקום יניחו את המזרון, והחזון איש עצמו הביא לו קערה עם נטלה לניטלת ידיים בבוקר, והוא עצמו היה בחזר צעיר, ולא היה יכול לסבול את הכבוד הגדול הזה, והתנגד ורצה להתערב במעשיהם. אמר לו החזון איש: 'היכן שמענו שהאתרוג יאמר דעות מה לעשות איתו...' עכשיו אתה 'חפצא דמצוה', אל תתערב, אנו מקיימים בך מצוה.

בבוקר, הכין לו החזון איש פת שחרית, כשישב וסעד, שכב החזון איש כדרכו על הספסל ולמד מסכת מקוואות ביגיעה. רבי חיים ברים מספר שבאותה סעודה הרגיש התרוממות עילאית כזו, שכמעט טעה ואמר 'יעלה ויבוא' בברכת המזון... כך ידע לתת טעם של 'יום טוב' לכל יהודי, יהיה מי שיהיה.

החזון איש היה בבני ברק לאחר שנות המלחמה הקשה, אנשים שבזרי לב באו לשפוך לבם הכואב והדואב, והיה יושב ושומע כל אחד ונותן לו את כל לבו. גם חולי נפש ר"ל מצאו מקום בלב גדול זה. ויש בזה סיפורים רבים שאין לשער.

גאונותו של החזון איש בהרגשת לב יהודי הייתה דק מן הדק עד אין נבדק. הראש ישיבה רבי דב לנדא שליט"א מספר שפעם אחת יצא החזון איש מביתו ונסע להשתתף בברית, ולאחר הברית המתינו אנשים רבים, וכל אחד המתין לדבר משהו עם החזון איש, רבי דב היה נוכח שם, וראה איך החזון איש עונה לכל אחד כרצונו. ואח"כ כשנכנס למכונת ביקש מהנהג שבחמשים (או מאה) מטרים הראשונים ייסע לאט לאט, שלא תהיה הרגשה לאותם אנשים שדיברו איתו כעת, כאילו הוא נכנס לאוטו ובורח במהירות מהצרות שלהם, לכן יסע לאט לאט, שליהודי אחד לא תהיה אפילו הרגשה דקה כאילו החזון איש מבקש לברוח ממנו. זוהי גאונותו של החזון איש בהרגשת לב יהודי, דק מן הדק עד אין נבדק.

זכה למעלותיו המופלגות בזכות היגיעה בתפילה, יותר מזכות ההתמדה

החזון איש היה חולה מסוכן, כאשר כותב באגרותיו, וכנודע. ומרוב חולשה היה מוכרח לשכב במיטתו רוב היום. ובנים לא היו לו, ואעפ"כ

החזו"א שזה הגדול בתורה הקשה לו קושיא (כפי הנראה היה יהודי חסידי) דבגמרא בחולין סז: הוכיחו כמה ראיות מפסוקים שהלוויתן הוא דג טהור. וקשה שהרי אמרו חז"ל בגמ' (ב"ב דף עה) שעתידים אנו לשבת בסוכת עורו של לווייתן, ונאכל משור הבר ומהלווייתן, איזה ראייה צריכים עוד שהדג הוא כשר, וכי מי חושד את הרבוננו של עולם שיאכיל את בניו הצדיקים מדג טמא? אתמהא (בחידושי חת"ס שם בחולין דף סז, וכן במהר"ץ חיות שם).

ושחק החזון איש ולא אמר לרבי יענקלע מה הייתה תשובתו. אך רבי יענקלע הפציר ולא הרפה, ושאל: 'נו, ומהי התשובה?' והשיב החזון איש: 'אמרת' לו, שכאן כתוב, שאפילו אצל הקב"ה לא אוכלים כל זמן שאין פסוק בתורה שזה כשר...'

כמובן שאין זה עזות פנים כנגד השי"ת ח"ו, אלא אדרבה שזהו רצונו לאחר שנתן לנו את התורה, שלא לאכול דבר שאינו כשר ע"פ תורה, ואם נותנים לנו דגים, צריך לברר אם יש להם סנפיר וקשקשת. ואדרבה אם נאכל מבלי לשאול על כשרות הדג, יהיה לו צער כביכול, וכי מה אמר לכם שהדג כשר... לכן הוכיחו חז"ל מפסוק שהדג לויתן כשר לאכילה, שנוכל לאכול בראש רגוע בסעודת עורו של לויתן.

ונודע המעשה שהיה באברך שזכה להיות אצל הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע ונתן לו פרי, וכשפתח הפרי ראה שיש בו תולעת. והחל להרהר היטכן שהרבי הקדוש שרואה וחוזר מסוף העולם ועד סופו, לא ראה שיש תולעת בזו הפרי?

תיכף שהרהר כן, פנה אליו הרה"ק מלובלין 'לאחד נותנים (תולעת), ולאחד לא נותנים...'

כל ההתחלות קשות כדי שיהיה חביב עליו הדבר

עוד שמעתי מהג"מ רבי יעקב גלינסקי שביאר החזון איש טעם מדוע 'כל ההתחלות קשות', וכי לא היה יותר טוב שכל ההתחלות יהיו קלות? אלא שדבר שבא לפני האדם בלי טרחה, אינו מחשיבו ואין לזה שום רושם עליו. לכן עשה הקב"ה שכל סוגיה שרוצים להבינה, בהתחלה קשה מאוד, וכן כל הנהגה טובה בקדושה וטהרה, בתחילה נדמה שזה קשה מאוד. ועשה כך הקב"ה כדי שזה יהיה חשוב בעיני האדם. וכלשון הגמ' "אידי דאתא מדרשא חביבא ליה", דבר יגע ודרש בו. חביב עליו.

וכל ששה סדרי משנה פותחים דווקא בנושא שאינו פשוט לפתוח

היה שמח וצוהל בשמחת חיים. ואמר רבי חיים ברים שזאת הייתה לו ע"י יגיעתו ודביקותו בתורה"ק, וכמ"ש חז"ל 'כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, משמח את המקום משמח את הבריות'. הוא היה אומר שזכה בתורה ויראת שמים בעיקר ע"י התפילות יותר מההתמדה שלו. אע"פ שההתמדה שלו בתורה"ק הייתה באופן מופלג מבהיל על הרעיון, היה מייחס הצלחתו בתורה"ק ע"י התפילה ולא ע"י ההתמדה. ורבים העידו על יגיעתו בתפילה למעלה מכוחות אנוש.

לאחר ששומע צרות ישראל ר"ל מתרומם לאמונה הק' וצולל לסוגיה עמוקה

ראיתי בספר 'מעשה איש' ח"ז שאחד שאל אותנו, לאחר שאתם שומעים כ"כ הרבה צרות ישראל, איך אתם יכולים תיכף אח"כ לצלול בסוגיה בסדר טהרות או זרעים, ביגיעה וצמצום כזה שלם? והשיב החזון איש 'כך עושים, שומעים ושומעים, אח"כ מתרוממים מעל הכל ונכנסים לתורה'.

וכדי להבין דבריו נזכיר מדברי הרה"ק רבי מנדל'ע ויטבסקער זי"ע בספרו פרי הארץ פרשת שמות. כי משה רבינו כשראה צרות ישראל בגלות מצרים, נצטער בצער גדול מאוד, עד שבא לפני הקב"ה ואמר למה הרעתה לעם הזה (שמות ה, כב). וחז"ל אמרו שנענש על כך. ואמר לו הקב"ה 'וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב' (שמות ו, ג) ועי"ש מה שפירש"י בזה. כי הקב"ה אמר למשה רבינו, עוד תשמע הרבה צרות והרפתקאות מבני ישראל, אחרי ככלות הכל, עליך לדעת שיש בורא בעולם שברא את הכל רק למען הטובה, ומדרך הטוב להיטיב, ובוודאי יש לו חשבון ומטרת הטובה גם בצער עצמו. וכך כשמחזירים את הכל לאמונה הק', יכולים תיכף לשבת ללמוד, כי מתרומם מהכל. אילו היו כל הצרות רק מקרים, היו יכולים להשתגע, אך כשמחזירים לאמונה, יכולים אח"כ להתרכז ללמוד תורה. כמו שאמר החזו"א בקצרה 'מתרוממים מעל הכל והולכים ללמוד'.

גם משלחנו של הקב"ה צריך לברר על כשרות המאכלים

שמעתי מהמגיד מישירים רבי יעקב גלינסקי זצ"ל שפעם אחת נכנס לבית החזון איש, ויצא מביתו יהודי חשוב, גדול בתורה. וסיפר לו

המשך בעמוד 30

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

המוקד לבני הישיבות מסודרו של אייזיק אהרן
הישיבה

שאלו אחד מתלמידיו: 'במה הארכת ימים', והשיב לו אאמו"ר: 'במשך חמישים שנה לא איחרתי רגע אחד לתפילה או לשיעור תורה'. אמרתי לאחרונה שלדעתי זכה לאריכות ימיו ושנותיו מחמת סיבות נוספות. האחת שעסק בתורה ללא הרף, ועל התורה נאמר, 'כי הם חיינו ואורך ימינו'. והשניה, משום שמעולם לא דיבר סרה באנשים אחרים

שיחה מיוחדת שהתקיימה עם מרן גאב"ד זכרון מאיר הגאון רבי חיים ואזנר זצוק"ל ובה עובדות וסיפורים, על אביו מרן בעל 'שבט הלוי' הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זיע"א

הרב יעקב הייזלר

זכה כותב השורות להיוועד לשיחה ארוכה ומרתקת עם מרן הגאב"ד הגאון רבי חיים מאיר הלוי ואזנר זצוק"ל, בנו הגדול וממלא מקומו של מרן רבינו עמוד ההוראה בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל ברבנות שכונת זכרון מאיר המעטירה, ובראשות ישיבת חכמי לובלין המתנוססת לתפארה במרכז שכונת זכרון מאיר בעיר בני ברק, הישיבה הק' שמרן זצוק"ל מסר נפשו עליה במשך קרוב לשבעים שנה ברציפות מתוך מטרה להעמיד דורות של ת"ח ועובדי ה' בדרך המסורה מדור דור.

לשמוע ממנו אמרי שפר, עובדות, הדרכות והנהגותיו בקודש של אביו הגדול מרן זצוק"ל. השהייה במחיצתו של מרן הגאב"ד זצוק"ל, הייתה חוויה רוחנית לכשעצמה, זכרונותיו הקולחים והשוטפים על אביו מרן זצוק"ל לצד ישוב דעתו הנדירה השרתה על הבאים במחיצתו אווירה עילאית מיוחדת במינה.

ישבנו בביתו קרוב לשעה תמימה, בדבריו חשנו והרגשנו כי אנו חוזרים אחור במנהרת הזמן דור או שניים קודם לאותם תקופה זוהרת בעם ישראל שלפני המלחמה ולאחריה. הגאב"ד העלה בפנינו נקודות וצינוני דרך חשובים בחייו הזוהרים של מרן זצוק"ל, דברים שיש בהם תועלת מעשית בחיי היום יום, כי ממנו ניקח לעבוד את ה'.

רשמנו את הדברים למשמרת עולמים עלי גליון, לתועלת הקוראים הי"ו, חלקם הגדול מתפרסם בספר 'רב רבנן' לזכרו של מרן זיע"ע, ובזאת אנו מביאים בזה את הדברים בהשלמה כפי ששמענו יוצא מפי מרן הגאב"ד. קראו ותחי נפשכם.

מרן הגאב"ד זצוק"ל פתח את שיחתו ואמר בהתלהבות מתוך ערגה לאותם ימי זוהר כאשר האור הגדול של מרן בעל 'שבט הלוי' זיע"ע זהר והזריח את שמי העולם התורני כולו: "מהותו ותמצית דמו ונפשו של עט"ר מרן אאמו"ר זיע"ע היתה התורה הקדושה בה הגה כל ימיו מתוך שמחה יתירה ובהתלהבות, ועליה מסר נפשו כל ימיו עד זיבולא בתרייתא ממש.

"מאז יזמו הראשון של אאמו"ר זצ"ל הבינו ליבו ונשאו דעתו לעבוד את ה' בכל לבו ונפשו ולרכוש ידיעות נרחבות בתוה"ק, הוא

לא התעניין בהוויות העולם, נפשו נמשכה מינקות להוויות אביו ורוא, בתמימות גדולה ומתוך רצון לקנות בקיאות וידיעה בכל חלקי התורה. בני משפחתו הקרובה, אחיותיו ובני דודיו היו יראים ושלמים אך כמנהג המקום היו רגילים לרכוש השכלה במקצועות שונים ולהרחיב את ידיעותיהם בתחומים שונים, ומשמעמדו על משיכתו ללימוד התורה ובחוסר העניין המוחלט שלו בשאר חכמות ומקצועות העולם, קראו עליו בחיך שהיה בו נימה של ביטול: 'איר טויגט צו גאר ניקס, נאר צו א בלאט גמרא'... כלומר, הוא לא יצח למאומה, הוא יודע רק ללמוד תורה ולא יותר מכך.

"בצעירותו עודנו בחור צעיר לימים כבר נפרד מבני משפחתו ונדד למקומות תורה בישיבות המפורסמות והחשובות שבאירופה כמו ישיבת חכמי לובלין המעטירה שעמדה בראשות רבו הגדול מהר"ם שפירא זיע"ע, ישיבת נייטרא בראשות הגה"ק מהרש"ד אונגר הי"ד, ישיבת צעהלים בראשות הגה"ק מהרי"א כהנא הי"ד אב"ד אונגוואר. בכל הישיבות האלו הפליא את כל רואיו בהתמדתו הנדירה שהייתה לאות ולמופת בפי כל.

מתי וכיצד הגיע ללמוד בישיבת חכמי לובלין?

"כששמעו הטוב של הגה"ק מהר"ם שפירא זצוק"ל וישיבתו הרמה

ומכיריו לגדולות ונצורות. שמעתי מיהודי שלמד ביח"ל כי באותן שנים שאאמו"ר זצ"ל למד בישיבה, התגורר בישיבה יהודי פולני ת"ח ושיש מופלג שגילו נשק לגיל התשעים. הוא היה אדם חסר כל, אלמן וערירי. בחורי הישיבה היו אפוא כל חייו ודאגתו. תפקידו היה לנעול את כל חדרי הפנימיה במהלך שעות היום והלימודים, למעט חמשה חדרים שהוקצו עבור בחורים שחשו בחולשה ובקשו לנוח קמעא ולחדש את כוחותיהם. הוא היה מסור בצורה יוצאת דופן לבחורי הישיבה, והיה מקפיד שאף אחד מהבחורים לא יעדר מהלימוד.

"פעם נעמד אותו יהודי בהיכל הישיבה וקרא ואמר בפני כמה בחורים: 'יודעים אתם מי הם אלו שיצמחו לת"ח גדולי תורה וינהיגו את הדור הבא?' השומעים הפנו את מבטם לפינה אחת בה היה מקומם הקבוע של התלמידים החריפים, בעלי הלשון המצויים בענייני העולם והכלל. אך אותו היהודי ענה בשלילה: 'לא ולא', קרא אותו יהודי והצביע בידו על הפינה השנייה של ההיכל בה היה מקומם של המתמידים שבחבורה, שישבו בקרן זווית ועסקו בתורה רוב שעות היממה ברציפות - ובתוכם אאמו"ר זצ"ל והיו נחשבים לכעין 'בטלנים' בישיבה, 'אתה רואים אותם?' שאל - כשהוא מחווה באצבע לכיוונם - 'הם אלו שיצמחו לגדולי הדור העתידי!'

"אגב, ברצוני לספר כי קירבה מיוחדת היתה לאאמו"ר אצל המשגיח דיח"ל הגה"ק הר"ש מזעליחוב זי"ע. על בקיאותו הנוראה בכל חלקי התורה של הר"ש מזעליחוב שמעתי מאאמו"ר כי בפעם הראשונה שישב עם רבותיו מהר"ם שפירא ומהר"ש מזעליחוב, שאל מהר"ם את מהר"ש: 'הלוא הנך מתאונן תמיד כי שכחת תלמודך... מה ידעת יותר, ממה שהנך יודע היום?!... רבי שמעון נענה לעומתו: 'בצעירותי, ידעתי כל סברא בתוספות, אם וכיצד היא מתאימה לכל הש"ס. ואילו כהיום, אין ראשי יכול עוד לשאת היקף זה...!'

"אאמו"ר זכה לקבל מידי של רבו מהר"ש זצ"ל תעודת "צורבא מרבנן" נלהבת, בה העיד עליו בתארים מופלגים עוד בהיותו רך

'חכמי לובלין' (יח"ל) באו לאוזניו, מיד איוותה נפשו של אאמו"ר להתקבל ללגיון התלמידים. שום דבר לא עמד נגד רצונו. זאת הייתה מסירות נפש שלו ושל הוריו, שאז התגלתה למפרע מידת אהבת התורה העצומה שהייתה להם. בבואו ליח"ל עשה רושם על הבוחנים של בחור צנוע שאינו מתאים לישיבה שהתאפיינה בצורבים וחריפים, הורו לו אפוא להישאר ללון בלילה בישיבה ולמחרת לשוב לביתו. אאמו"ר זצ"ל לא עלה על המיטה שהוכנה עבורו, וכל אותו הלילה ישב בהיכל הישיבה בירכתי ביהמ"ד ולמד בהתמדה כדרכו, ולמרות שלא היה שם אור בביהמ"ד, למד לאור החשמל שנכנס קצת מהרחוב. ראש הישיבה מהר"ם שפירא זצ"ל, עבר במקום כמה פעמים באמצע הלילה והבחין לפליאתו בנער הצעיר היושב ולומד בהתמדה ללא הפסקה. למחרת בבוקר, לאחר תפילת שחרית, ניגש אליו ואמר לו: 'בחור'ל, הישאר כאן, מקומך עמנו בישיבה'...

לא יצא מבנין הישיבה
"התמדתו היתה אז נדירה ביותר. במשך כשלוש שנים ומחצה למד אאמו"ר ביח"ל, ואף פעם לא שב הביתה. במשך שנה ומחצה אף לא יצא מבנין הישיבה אפילו פעם אחת! גם כשביקרו אדמו"ר"ם נודעים בעיר היה אאמו"ר מגיע לחזות בשולחנותיהם ותפילותיהם שעה קלה וממהר חזרה לביהמ"ד, מסר את נפשו ביגיעת ודביקות התורה, הוא המשיך ללמוד גם בתקופת בין הזמנים והיה תדיר בו לכל חללי דעלמא, כך העפיל לדרגותיו הנשגבות והנעלות.

"דבר יחודי נוסף שהתברך בו אאמו"ר זצ"ל היא יראתו הטהורה כל ימיו. כבר בבחרותו ביח"ל היה צועד מדי יום בשעה קבועה לפינה מסוימת בחצר הישיבה, ליד אחד העצים, שם נהג לעמוד ולשפוף שיח בדמעות שלישי לפני בוראו שיזכה לצאצאים יראים ושלמים, וכך נהג עד ערוב ימיו שלא פסק מלהתפלל להצלחתו ולהצלחת צאצאיו.

מי יצמח לגדולי הדור?

"בימים ההם כבר, בתקופת לימודיו ביח"ל, הועידו אותו רבותיו

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל: 073-7078388
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

בשנים כאשר כתב עליו: 'הרב הגדול, בקי עצום בכל חדרי תורה, הראשון בפרשבורג

"כך גם לאחר נישואיו המשיך אאמו"ר בהתמדתו והתעלה ביותר בתוה"ק דבר שהיה אז לפלא ולתמיהה בעיני הכל.

"האמת היא", אמר לנו הגאב"ד: "בפרשבורג שלפני פרוץ השואה היו אמנם יהודים רבים וכשרים, מדקדקים בהלכה ותומכי תורה. אבל מנגד, בני ישיבה המקדישים את כל יומם ללימוד היו מועטין בה. רוב ככל בני העיר היו יהודים שהתפרנסו ממקצוע כלשהו. כשזקני רבי מרדכי גלבר זצ"ל, ראש הקהל של פרשבורג, בחר באאמו"ר זצ"ל כחתן עבור בתו, שאלוהו כל מכריו מהו המקצוע שרכש החתן לעצמו. 'אין לו שום מקצוע', השיב להם זקני זצ"ל בפשטות, 'חתני יושב ולומד תורה כל היום, מבוקר עד ערב ספון הוא בביתו'ד'. אנשים הביטו על זקני בתמהון, הם לא הצליחו להבין איך לקח לעצמו חתן חסר כל מקצוע. אך זקני לא שמע לדבריהם, הוא היה יהודי אוהב תורה וידע להעריך נכונה את לומדיה. הוא היה הראשון בעיר פרשבורג שאירס את בתו עם חתן שאינו בקי במאומה בהוויות העולם הזה.

הריקוד של אאמו"ר

"אמי הרבנית הצדקנית ע"ה הייתה מספרת סיפור פלא, והוא שימים ספורים אחר נישואיה, באחד מימי ה'שבע ברכות', הבחינה באאמו"ר זצ"ל כשהוא יושב ולומד, ולפתע מזנק ממקומו ויוצא לו בריקוד עליז כשמפיו מתנגנות המילים: 'תורת ה' תמימה משיבת נפש, משיבת נפש'...

"אמי ע"ה בהיותה כלה טרייה לא הייתה רגילה למחזה שכזה, לריקוד נלהב בסתם יום של חולין, ללא סיבה מיוחדת. היא ניגשה אל אאמו"ר והביעה את תמיהתה בפניו לריקוד מה זה עושה. נהרה התפשטה על פניו של החתן למשמע השאלה והוא השיב לה: 'כל כך התייגתי על הבנת הסוגיא, כמה ביקשתי והתחננתי מה' להאיר את עיני בעניין זה, כעת כשסוף סוף זכיתי להבין הרי זו שמחת התורה הגדולה ביותר, ואין שמחה כהתרת הספקות, אז התפרצתי ויצאתי מיד לריקוד של מצוה אמיתית'...".

מתי עלה לארה"ק?

"לאחר נישואיו התגורר אאמו"ר ליד חותנו רבי מרדכי גלבר זצ"ל בעיר פרשבורג, ולאחר תקופה קצרה בשנת תרצ"ט עלה לארה"ק והתגורר בירושלים בעוד המשפחה נותרת בחו"ל. אני הייתי אז כבן חצי שנה והורי נאלצו להשאיר אותי בינתיים בבית זקני הרב גלבר ז"ל.

"בשיאה של המלחמה באירופה, כשהייתי בן שנתיים וחצי, לקחני זקני ז"ל בסודי סודות אל הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע שהיה אז במסע הברחתו מביין מלחמות השטן המשחית הנאצי, שביקש את נפשו הקדושה, כדי שיברכני. המשמשים התנגדו, כי היתה זו שעת סכנה נוראה להרה"ק מבעלזא, אך בס"ד זכיתי לקבל ברכתו ואז בירכני הרה"ק שאזכה לראות את אאמו"ר.

"השואה האיזמה פיזרה את בני המשפחה לארבע כנפות הארץ. עם תום המלחמה הצליחו רוב בני המשפחה להגיע לארה"ב. הקשר ביניהם התנהל במכתבים. כעבור למעלה משני עשורים לאחר תום המלחמה, החליט אאמו"ר זצ"ל לנסוע לארה"ב ולפגוש את בני משפחתו לאחר ל"ה שנה שלא נפגש עמם.

"כבר אז היה אאמו"ר לשם דבר בעולם היהודי. למרות גילו הצעיר יחסית, שמו הלך לפניו כאחד מפוסקי הדור. ביקורו אז באמריקה עורר רושם גדול וכביר. רבים באו לפגוש אותו ולקבל את פניו בכבוד הראוי לו. בני המשפחה שנוכחו אז בכבוד הרב שהוא זוכה לו בכל מקום, עמדו על טעותם בכך שלא איפשרו לו לעלות בזמנו לארה"ק, ונענו וקראו בהתרגשות רבה: טעינו, הוא ניצח בסופו של דבר את כולנו בראייתו למרחוק מה שעתידי להיות וע"י כך זכה להינצל.

עם המהרי"ץ דושינסקיא זי"ע

"בשבתו בירושלים זכה אאמו"ר לקשר של רוח ברוח עם גדולי ירושלים ובראשם מרן מהרי"ץ דושינסקיא זצ"ל, שאת הערצתו לאאמו"ר עוד בהיותו אברך צעיר לימים קשה להגדיר במילים. מספר שנים לאחר מכן אחרי שעזב אאמו"ר את ירושלים ועבר לב"ב, התבטא המהרי"ץ בכאב: 'דיד טוב אחד היה לי בירושלים, וגם אותו מבקשים עתה לקחת ממני'... הייתה זו אמירה יוצאת דופן שיצאה מהמהרי"ץ שלא היה מפרזי בשבחים כידוע.

מעלה הגאב"ד בדבריו הנעימים: "אחרי שזכה אאמו"ר לחון את עפר ארה"ק לא ידע אאמו"ר במשך שנה וחצי דבר על גורלי, אם חי אנכי או שמא חלילה להיפך. מדי ערב שבת היה בא אל מהרי"ץ, ובוכה לפניו, לבקש רחמי שמים שיזכה לראות אותי בחיים. ושמעתי ממנו שמהרי"ץ היה מרגיעו, והבטיחו כי יזכה לכך. ובאמת בחסדי ה' ובניסי נסים זכה לכך מקץ שמונה וחצי שנים.

עם מרן החזו"א זי"ע

בשנת תש"ו נקרא אאמו"ר לכהן פאר ברבנות זכרון מאיר שבבני ברק וזאת לבקשתו האישית של מרן החזו"א זי"ע ששם עיניו על אאמו"ר ושלח את מקורבו ר' חיים יעקב הלפרין שידבר עם אאמו"ר אודות הצעת הרבנות. החזו"א אף זרזו ביותר להקים את יח"ל ואף תמך בו תמיכה כספית מכובדת ליסוד הישיבה.

"באותה תקופה ביקש החזו"א מאאמו"ר שישלח לו מחידושי תורתו. ואכן אאמו"ר שלח לו לפול שעסק בענין 'קידוש החודש', והחזו"א התפעל מאוד מהחידו"ת ואמר בשמחה של תורה: 'זה הרב!'

"בלתי ניתן לתאר את הערכתו של החזו"א לאאמו"ר למרות שהיה אברך צעיר לימים ממש.

"סמוך להתמנותו, עבר החזו"א להתגורר בקצה שכונת 'זכרון מאיר', היכן שממוקם רחוב חזו"א כהיום. בכל יום היה יוצא החזו"א לטייל, לצרכי בריאותו, בפרדס ברמן, עד לקצה בית העלמין, כשאאמו"ר מתלווה אליו ומלבן עמו הלכות חמורות. באותן שנים נקשרה נפש

ובד' חלקי השו"ע אותם ידע ממש בע"פ. תלמידי חכמים שדיברו עמו על נושאים שונים בסוגיות הש"ס ובבירורי הלכה, הזכירו לו מה שאמר לפני עשרות שנים בנושאים אלו, ומיד ידע לומר את כל הבירור שאמר אז, באופן בהיר ונהיר. בכל סוגיה שהועלתה בפניו הרגיש אאמו"ר כאילו הוא בביתו, ושלט במלוא ההיקף ועומק הסוגיה ששוחחו עמו.

סדר יום קפדני

"לצד התמדתו היה סדר יומו מלא וגדוש. סדר יומו כבר החל משעות הבוקר המוקדמות אז היה משכים קום לעבודת הבורא והיה טובל במקוה טהרה, ומיד החל את סדריו העמוסים עד לשעות הלילה. "עובדה נוראה שמעתי לא מכבר. פעם שאלו אחד מתלמידי הקרובים: 'במה הארכת ימים', והשיב לו אאמו"ר: 'במשך חמישים שנה לא איחרתי רגע אחד לתפילה או לשיעור תורה'. והדברים נפלאים למי שאמרם שידוע היה בסדר יומו הקפדני והמופלא ללא כל תירוצים וכדו'. למותר לומר שבדאי לא אמר זאת כדי ליחס לעצמו גדולה חלילה, אלא כדי להדריך וללמד דעת ולהקנות את הרעיון הנאצל הזה. פעם אף אמר לנינו כשבא לקבל אצלו הדרכה לאחר נישואיו: 'חמישים שנה לא איחרתי התפילה לאחר השעה שבע בבוקר'.

"אמרתי לאחרונה שלדעתי זכה לאריכות ימיו ושנותיו מחמת סיבות נוספות. האחת שעסק בתורה ללא הרף, ועל התורה נאמר, 'כי הם חיינו ואורך ימינו, ובהם נגהה יומם ולילה'. והשנייה, משום שמעולם לא דיבר סרה באנשים אחרים, ובכלל, אנשים לא היו נושאי השיחה שלו. הוא פשוט לא דיבר על הזולת מאומה. והרי על זה נאמר: 'מי האיש החפץ חיים, אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה'..."

אאמו"ר בנפש מרן החזו"א, והיה יושב הרבה ודן עמו בענייני הלכה. והיה מגדיר את החזו"א כרבו!

"וכמים הפנים לפנים העריך החזו"א ביותר את שקידתו וגדלותו בתורה של אאמו"ר, והיה מרבה להשתעשע עמו בתורה והוראה. באותן שנים, זכיתי להיות השליח של אאמו"ר זצ"ל לחזו"א בענייני הלכה ומעשה, ולהעביר הרבה דו"ד ביניהם, והייתי רגיל להביא פתקאות מאאמו"ר להחזו"א ומהחזו"א לאאמו"ר.

"בתור תושב השכונה, היה החזו"א עולה לבית אאמו"ר ומוכר אצלו את חמצו. ערב פרוס שמיטת תשי"ב עלה החזו"א במפתיע לבית אאמו"ר שהיה צעיר ממנו בעשרות שנים, על מנת לערוך בפניו את הפרוזבול.

"אאמו"ר היה מפליא תדיר את העובדה שמעולם לא הכיר גדול בישראל שהיה לו מיעוט ספרים, ואעפ"כ ידע את כל התורה כולה! וכשנזקק החזו"א לספר כלשהו, היה שואל מספרייתו של אאמו"ר זצ"ל.

"החזו"א היה מאושר מבואו של אאמו"ר לב"ב. וזוכרני כאשר ביקר בביתנו התבטא באורח נדיר: "הבית הזה מריח מטהרה!"

באהבתה ישגה בה

"אהבת התורה שיקדה בקרבו של אאמו"ר לא פסקה כל השנים. עודני בילדותי ינקתי בבית אאמו"ר אהבת תורה במידה גדושה, שאין לתאר את היקפיה ואין מידה לעמקותה. בשעות המוקדמות של הלילה הייתי רואה את אאמו"ר משכים קום לתלמודו. מסכת אחר מסכת גמע אאמו"ר, בשקדנות ללא גבול. ואכן במסע הלווייתו אמרתי שחשתי שמאה ואחת שנות עמל תורה נטמנים כעת ברגב אדמה, שכן אאמו"ר היה כל כולו מקשה אחת של תורה ללא מיצרים. "אאמו"ר עלה ונתעלה בתורה עד שהתפרסם לבקי מופלא בש"ס

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: 1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

מידה מופלאה להשכיך אהבה בין בני אדם ולהרבות שלום בעולם, היתה מצויה אצל מחותננו, הגאון החסיד רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל, רב בית המדרש 'סוכטשוב' בבני-ברק. אני זוכר שפעם הלכתי עימו ברחובות בני ברק, ולפתע נשמעו קולות רמים מאחד הבניינים הסמוכים, משהתקרבו לבנין הבנו מיד במה מדובר...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

המידות? כל אלו אינן סיבות מספיקות כדי להעניק לו חיים? אמר רבי אריה יסוד עצום ונורא; בהכרח שחיי האדם באים לידי ביטוי ומיצוי דוקא על ידי שתיקן את מידותיו, ונעשה לבעל מידות טובות. הבחינה שבה נבחנת אישיות האדם, היא דוקא אם קיימות בו מידות טובות.

אדם שהוא בעל מידות רעות ומושחתות, ומיצר ומריע לזולתו חלילה, הרי הוא רחוק ממידותיו של הקדוש ברוך הוא - מקור הטוב, הרחמים והחמלה, ומתרחק מקרבתו, ובכך למעשה הוא פועל נגד התכלית שלשמה נברא - היא קרבת אלוקים. אם כן נזעקת השאלה מאליה "למה לו חיים?". אדם שעושה נגד התכלית שעבורה נוצר מדוע יש לו צורך בחיים הללו!

כמה נאים הדברים למי שאמרם. הם מגלמים את דמותו של רבי אריה, שתמיד זכר ללא הרף את חובתו בעולמו להידבק במידותיו של הקדוש ברוך הוא. בכל שיגו ושיחו הרגישו - הטבה! מידות טובות! דרך ארץ! ויתור!

הגאון רבי שלום פוברסקי (שליט"א) זצ"ל, מראשי ישיבת 'קול תורה', אמר הגדרה נפלאה: "אני מכיר את רבי אריה כבר עשרות שנים, משנות ילדותי הצעירות בתל-אביב, ויכולני להעיד כי למרות שכבר אז היה יפה נפש וטהור מידות, אולם כל ימיו המשיך בעבודת המידות ועמל להשתלם בזה עוד ועוד. אף פעם הוא לא נשאר על

מידה מופלאה זו להשכיך אהבה בין בני אדם ולהרבות שלום בעולם, היתה מצויה אצל מחותננו, הגאון החסיד רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל, רב בית המדרש 'סוכטשוב' בבני-ברק.

אני זוכר שפעם הלכתי עימו ברחובות בני ברק, ולפתע נשמעו קולות רמים מאחד הבניינים הסמוכים. משהתקרבו לבנין הבנו מיד במה מדובר; היה זה ויכוח שפרץ בין שני שכנים על כותל מסויים שבנו ביניהם, והנידון היה על מי מוטל לשלם את הוצאתו, כל אחד מהם הטיל את התשלום על השני.

הרב קובלסקי לא הסכים להתעלם מהמריבה ולהמשיך בדרכו. הוא ניגש אל הניצים ושאל: "באיזה סכום מדובר?", והשניים נקבו בסכום המדוייק.

הוא פנה לשניהם ואמר בחיוך לבבי ומרגיע: "תראו רבותי! להתחיל לריב ולהתקוטט כולם יכולים, לא זקוקים בשביל זה לאומנות מיוחדת. החכמה היא איך לסיים את הריב...".

משפט זה עימו פתח הרב קובלסקי את השיחה, כבר הצליחה להשרות במידה מסויימת אורה של פיוס ולהמאיס את המחלוקת בעיניהם.

אז ניגש אל אחד מהם ושאל: "עד כמה מוכן אתה לסגת מדרישותיך למען השלום?". ניגש אל שני ושאל: "כמה כסף אתה מוכן להוסיף למען השלום?". את הפרש הסכום שנתר שילם הרב קובלסקי מכיסו הפרטי, ובלבד שהשלום ישוב לשרור בבנין.

היה זה עבורנו ספר מוסר חי, מהו "אוהב שלום ורודף שלום". ממש בחינה של "לא אז משם עד שנעשו אוהבים זה לזה".

"ואם לאו, למה לו חיים?"

הגאון הצדיק רבי ראובן הכסטר שליט"א, משגיח ישיבת מיר-ברכפלד, שמע הסבר נפלא מדודי, ראש הישיבה הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל על דברי הגאון מוילנא זצ"ל, הידועים בספר 'אבן שלמה' (פרק א אות ב), הכותב: "עיקר חיות האדם, הוא להתחזק תמיד בשבירת המידות, ואם לאו למה לו חיים?".

שאל רבי אריה שאלה עצומה, אינני מבין את מהות שאלת הגאון - "למה לו חיים", וכי לא כדאי לו לאדם לחיות בשביל שיוכל ללמוד, להתפלל ולקיים מצוות, גם אם לא הגיע למדרגה של שבירת

"כללו של דבר הרחמנות וההטבה צריך שתהיה תקועה בלב החסיד לעולם, ותהיה מגמתו תמיד לעשות קורת רוח לבריות ולא לגרום להם שום צער".

זהו הכלל המוצק לבן אנוש החפץ להשתלם במעלת החסידות!

"אין התורה שוכנת לעולם בגוף שאינו בעל מדות טובות"

על דברי התנא באבות (ג, ז): "אם אין תורה אין דרך ארץ", מפרש רבינו יונה כך: "כלומר, מי שאינו יודע תורה אינו שלם במדות של דרך ארץ... בלא תורה לא יהיו דעותיו שלמות בדרך ארץ". ועל המשך המשנה - "אם אין דרך ארץ אין תורה", פירש רבינו יונה: "רצה לומר שצריך תחילה לתקן את עצמו במדות, ובה תשכון התורה עליו שאיננה שוכנת לעולם בגוף שאינו בעל מידות טובות. לא שילמוד התורה ואחר כך יקח לו המצוות [אולי: המידות], כי אי אפשר".

רבנו יונה מדגיש כאן, כי סדר העבודה ושלמות קומתו הרוחנית של האדם צריכה להיות דוקא בסדר מסויים. בתחילה עליו ליישר מידותיו כהכנה ללימוד תורה, כי בלא מידות טובות אין התורה מסוגלת לשכון ולהיספג בגופו, אבל השלמת תיקון המדות תיתכן רק לאחר שכבר רכש קנין בתורה.

כדי שהאדם יזכה לרכוש תורה, ולהיפך במהותו לאיש מורם מעם, ראשית עליו לתקן את עצמו במידות. אם חלילה האדם לומד תורה ונשאר בעל מידות מושחתות, מלבד זאת שבהנהגתו הקלוקלת הוא בז לתורה קבל עם ועדה, אלא גם הוא נשחת עוד יותר. היא גורמת לו להתגאות ולהתנשאות על השני, לנהוג בזול ובפראות, וקדושת התורה שבאופן תמידי מקדשת את החומר, מעדנת את האדם ומרסנת אותו, מסתלקת ממנו ואינה שוכנת בו יותר, למרות שהוא נמנה על עוסקיה ולומדיה.

כך כתב רבי אברהם מוילנא זצ"ל, בספרו 'מעלות התורה' (בפרק 'מעלות המעשה'), בשם אחיו הגדול הגאון מוילנא זצ"ל, בביאור דברי הילקוט (דברים רמז תתקמב): "יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי" - "אם תלמיד חכם הגון הוא תזל כטל, ואם לאו ערפחו כמטר". זה לשונו:

עומדו באותו מקום. תמיד כשפגשנו בו ראינו התקדמות נוספת בבין אדם לחברו, בהתחשבות בזולת, בהארת פנים, בטוב לב".

הוא סיפר אנקדוטה מעניינת הזכורה לו בענין זה מרבי אריה: פעם נפגשנו, אני ורבי אריה, באיזו שמחה. לאחר שדרשנו האחד בשלום רעהו, שאלני רבי אריה אם אוכל להשמיע לו איזה דבר חידוש כל שהוא, והתחלתי להרצות בפניו רעיון מסויים שהתחדש לי אז בפרשת השבוע. אך הדברים לא התיישבו על ליבו, והוכיחני בנעימות: "רבי שלום! איך שייך לומר הגדרות כאלה?!..."

קיבלתי את התוכחה בדומיה, ולא השבתי מאומה. כעבור שנים ספורות שוב פגשתי את רבי אריה בשמחה, וביקש ממני להשמיע לו איזה דבר חידוש. נענתי ואמרתי בחיוך: "לפני כמה שנים פגשתי אתכם, ואמרתי לכם דבר חידוש, ולא מצאו הדברים חן בעיניכם...".

השיב רבי אריה כמתפלל: "באמת? כיצד יתכן? הרי אתם אומרים תמיד כל כך טוב...", אך לאחר רגע הציע: "נו! אולי תאמרו כעת שוב את מה שאמרתי אז, ונראה על מה היו תלונתי?".

שוב חזר רבי שלום על הדברים שהשמיע בזמנו לרבי אריה, ופליאתו של רבי אריה רק הלכה והתעצמה: "הרי באמת אתם אומרים כל כך טוב?! מעניין מדוע פעם שעברה ראיתי לנכון להוכיח אתכם על דברי טעם כאלה...".

השבתי לו: "אתם תמהים למה הוכחתם אותי אז, אולם אני לא תמה. הסיבה שכעת אתם נהנים מהדברים, אינה מחמת זאת שאתם סבורים אחרת מאז, אלא שדרך הצדיקים ברוחניות היא להיות באופן תמידי במצב של 'מוסיף והולך', הן בתורה והן בהנהגה. לכן גם בענייני בן אדם לחברו התרוממתם מאז, ואתם גם מבינים אותי יותר ויורדים לסוף דעתי...".

רבי אריה חייך את חיכוכו הנצחי, והשניים נפרדו כידידים... הצדיקים הקדישו תמיד עבודה גדולה בדרך ארץ שקדמה לתורה, ומעיינותיהם היו נתונות בשיפור המעשים ותיקון המידות. הם ידעו כמה נחת רוח הדבר גורם להקדוש ברוך הוא.

רבינו הרמח"ל בספרו 'מסילת ישרים' כותב, בביאור חלקי החסידות (פרק יט), שהחלק השני בדרכי החסידות הוא אופן עשיית מעשי האדם וגודל ההטבה שלו עם הבריות. "שיהיה האדם לעולם מטיב לבריות ולא מרע להם, בגוף במזון ובנפש", ומסיים שם בכלל נחרץ:

המשך בעמוד 29

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל: 073-7078388

בין השעות 7:30 - 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

המוקד לבני הישיבות מיסודו של איגוד הישיבות
הישיבה

"הלכתי הצידה ופשוט התחלתי לבכות. הרמתי עיניים לריבוננו של עולם "מדוע נגזר עלי שגם לא אבין את דברי הגמרא הקדושה?! למה לי חיים? מדוע ניצלתי מהתופת הנורא". והתפילה העמוקה הזו חוללה מהפך אדיר. "פתאום נפתחו לי שערי אורה. התחלתי להבין. אותיות הגמרא החלו להאיר אל נפשי. הגיעה הגאולה הגדולה"

סיפורו המרטיט והמטלטל של הגאולה הרוחנית של הגאון רבי קלמן לנדא שליט"א

אורה. התחלתי להבין. אותיות הגמרא החלו להאיר אל נפשי. הגיעה הגאולה הגדולה".

כמעט שמונים שנה חלפו. וכשהמעשה המרטיט הזה יוצא מפיו של הבחור, כיום הגאון רבי קלמן לנדא שליט"א, הסלון הירושלמי מתעטף בשתיקת כבוד. רבי קלמן מוחה דמעה. מראש השולחן נופל מבטו אל צאצאיו היושבים כשתילי זיתים סביבו, ועוד דמעה זולגת לה. הפעם של אושר, של הודיה.

אם היו מספרים אז לנער שהצליח לברוח עם משפחתו בעור שיניו מגטו בוכניה, הבריה גבולות, החליף זהויות וטיפס מאות מטרים של הר קפוא בגבול טורקיה - שיום 'בוא והוא ישב בארץ הקודש, יכהן כאחד מראשי ישיבת 'טשעבין' המעטירה, שיזכה לחבר ספר עמוק על מסכת 'בבא בתרא', ושכל בניו יהיו לימודי השם - סביר להניח שהוא היה מפקפק.

והנה, הוא כאן בשלהי שנת תש"פ, זוכה לראות כל זאת. ובמענה לשאלה שעולה מאליה: איך עושים זאת? איך אוזרים כוחות לחזור לשגרה, אחרי תקופה של ניתוק מסוים? איך מתנערים מעפר וצוללים אל ים התלמוד? איך חוזרים אל הסטנדרט? - זו התשובה הראשונה, משנת חייו של בעל 'מנת חלקי' על רגל אחת: "פשוט מרימים עיניים ומבקשים 'פתח ליבי בתורתך'"

הוא הביט למלאך המוות בעיניו - ויכל לו; הועמד מול קני ירייה - והיתה לו נפשו לשלל; ולימים, יחבוש את ספסליה של פוניבז' כפליט הראשון שהגיע מ'שם'.

וכיום, קרוב לשמונים שנה לאחר מכן, יושב הגאון רבי קלמן לנדא שליט"א בביתו בירושלים, ובקול רווי דמעות מספר באזני בני משפחתו שליט"א את סיפורו המרטיט והמטלטל.

בית המדרש הקטן געש מקול התורה. עשרות בחורים ישבו שם, שקודים על גמרות גדולות. הוויות גמרא פרחו באויר, קושיות נשמעו בחלל, הרים נעקרו ונטחנו, והדברים היו שמחים כנתינתם. ורק הוא ישב לו בצד.

הוא היה הראשון. תלמיד הישיבה הראשון שהגיע מ'שם'. נער צעיר שהספיק לחוות על בשרו הרפתקאות של כמה מחזורי חיים. הנערים הישראלים לא ידעו את עברו, שפתו אידיש - גליציאנית היתה זרה להם. עכשיו הוא ישב מול הגמרא הפתוחה וניסה להבין את המילים הארמיות ואת הסברות העמוקות שמאחוריהן.

אך ללא הועיל. לנגד עיניו עלו מחזות הזוועה מהגטו. בכל מקום ראה דם ואש. האותיות השחורות הזכירו לו את גדר התיל של גטו בוכניה, ולרגעים כשעמד ליד קיר המוות, פיו ממלמל 'יודוי' והוא מתכונן לגרוע מכל. ואז נפקחו עיניו, והוא בהיכלה של ישיבת 'תפארת ציון' בבני ברק.

הוא הביט בנערים שישבו לצידו על הספסל, וליבו התמלא קנאת סופרים. בזמן שהוא נלחם על חייו בחירוף נפש, הם שקדו ולחמו במלחמתה של תורה. הם יושבים מול 'הרב' ומפריחים סברות, והוא לא מבין מילה. לא ידע מאי קא אמרו רבנן.

ואת הרגע הזה הוא לא ישכח לעולם. כשהוא רק נזכר בו הדמעות מרטיבות את עיניו ושונקות את גרונו.

"הלכתי הצידה ופשוט התחלתי לבכות. הרמתי עיניים לריבוננו של עולם ופשוט שאלתי אותו: האם לא די? ס'איז ניש גענוג? לא הספיק מה שעברתי עד עכשיו?! מדוע נגזר עלי שגם לא אבין את דברי הגמרא הקדושה?! למה לי חיים? מדוע ניצלתי מהתופת הנורא".

והתפילה העמוקה הזו חוללה מהפך אדיר. "פתאום נפתחו לי שערי

שלו לכל אחד מאיתנו. אהבת התורה בערה בקרבו, הוא היה גאון בהסברת הדברים הקשים ביותר, בפשטות ובבהירות, והוא הקנה לי - כמו לכל אחד מהתלמידים - את קנייני התורה, את יסודות הלימוד כיצד לגשת לסוגיה, איך ללמוד ואיך להבין אותה כראוי."

"מפליט שואה צעיר שבקושי ידע לפענח שורה בגמרא, הוא הפך אותי לבן תורה. הוא הקנה לי את הדרך ולאחר מכן את הביטחון לצעוד במשעוליה. מרן הגרמ"ל אהב אותי, כך חשתי, וכך הרגיש כל יחיד מתלמידי הישיבה בכל המחזורים בכל השנים. פשטותו היתה גאונותו. עברתי מאז מחנכים ומרביצי תורה רבים. כל אחד בשמו יבורך. אך כזו דמות לא פגשתי עוד."

הוא מהסס לרגע ומשתף בחלום כמוס שהוא כמעט לא שיתף בו איש בזמנו. למעט יהודי אחד - שהפך היות לו אבא אוהב - מרן ה'חזון איש' ז"ע. "כמה לילות לפני שנכנסתי לישיבת פוניבז' המעטירה נרדמתי. ובחלומי, והנה סבי זצ"ל יושב עמי ליד השולחן. לפתע נכנס לחדר יהודי גבוה והדור פנים. סבא מחוויר כולו, אוחז בי וקם ביראת הכבוד. אני למד שזהו זקני הגדול רבינו בעל ה'נודע ביהודה' ז"ע. הוא מניח אותי על ברכיו ומברך אותי שאזכה להצליח בתורה, ואח"כ נישק אותי."

ורבי קלמן מוסיף ואומר בביטחון: "אין זו רבותא לדידי. שהרי בוודאי היה רעש גדול בשמים שהנה הבחור הראשון שהגיע 'משם', נכנס ללמוד בהיכלה של ישיבה שהיא ראשונה לישיבות של היישוב בתורני המתחדש באר"י."

כשרבי קלמן מסיים את סיפור הלום, שבעים ושש שנים אחרי חלומו, עיניו לחות. "ידעתי שאני יכול ללכת לישיבה. ובס"ד אצליח". רבי קלמן מספר על אהבה עצומה שלה זכה מאת מרן ה'חזון איש' ז"ע. ברוב ענווה הוא זוקף את ההתקרבות הזאת, לגורלו כניצול שואה, "הייתי הראשון שהגיע. ורבינו החזו"א יצא ממש מגדרו לקרב את פליטי החרב. לא יתואר איך שהקריב את זמנו לקרב אותם, ואף שקטונתי לתאר אישיות ענקית זו, ארשה לעצמי לומר שזהו אחד מהדברים המיוחדים שאפיינו אותו: כל אחד ואחד, מתי שרצה, היה נכנס אליו, בלי שעות של קבלת קהל. ביתו היה הפקר. והוא פנה מלימודו והקדיש את זמנו היקר לפונים אליו. עד כדי כך

בשל מגפת הקורונה, לאורך כל המפגש המרגש הזה הוא יושב בזהירות מאחורי מסך מגן. ליד שולחנו יושב בנו, הגאון רבי משה שליט"א, ר"מ בישיבת 'נתיבות חכמה', ונכדו, הגאון רבי משה זינגר שליט"א, ר"מ בישיבה הגדולה בית וגן. בן נוסף הגאון רב ישראל שליט"א, ראש ישיבת 'היכל יצחק', משועבד באותו זמן ל'קפסולה' בישיבתו, ובשל כך אינו נוטל חלק במפגש זה.

עיניו של רבי קלמן שליט"א תלויות בהם באהבה גדולה, מביעות ללא קול את המסר - "לולי אלוקי אבי, כי עתה ריקם... את עניי ואת יגיע כפי ראה אלוקים", ובזכות אבות.

כששואלים את רבי קלמן לנדא "במה זכית? איך הצלחת להעמיד בית שכולו תורה ועבודת ה'?" רבי קלמן נושא עיניו אל ההורים. "כשאני עושה חשבון הנפש הוא אומר בענווה, "אני חושב שהכל בזכות הורי החשובים. החסידים והישרים רבי אליעזר נתן סג"ל לנדא ואמי מרת שרה".

מעשי תוקפו וגבורתו של האב, החסיד רבי אלעזר נתן לנדא ז"ל, הלא הם כתובים בספר דברי הימים של יהודי פולין. אין עוד הרבה יהודים כמוהו שזכו להציל במו ידיהם - מאות יהודים ממוות בטוח. ביניהם קדושי ארץ כמו הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע, האדמו"רים מהר"ש ומהר"צ מבאבוב זצוק"ל, ועוד ועוד נפשות רבות.

עיקר הסיפור החשוב לו החל מפרק זה ואילך. כשנכנס לישיבת 'תפארת ציון'. החששות היו עצומים. בניגוד לכל בני גילו ששקדו על התורה ועל העבודה, הוא חיסר את עיקר שנות הבנין. כמעט חמש שנים יקרות ועיקריות הוא לא פתח ספר, רק נלחם על חייו ועל חיי יהודים בסביבתו.

קבלת הפנים בישיבה היתה מיוחדת. הוא לא שוכח את דמותו של מגיד השיעור, מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל. "כאמור, אני הייתי הנער הראשון שהגיע ישירות מגיא ההריגה באירופה. לפני היתה קבוצה קטנה של 'ילדי טהרן'."

"לא זכיתי לעסוק רבות בתורה בשנות האימה. ועם הידע המועט הזה בתורה נכנסתי אל הישיבה. שנים רבות חלפו ועדיין נצור בליבי המפגש הראשון עם רבי מיכל יהודה. הוא קיבלני ולחץ את ידי בחום. לא אשכח את המאור בעיניי, את האהבה שהרעיף עלי והדאגה

המשך בעמוד 31

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388
בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך? זקוק לעזרה?

מוקד לפני הישיבות מיסודו של ארצות הברית
הישיבה

זכיתי שהוא התארח בביתי באחת משבתות החיזוק הרבות שערך ב'מודיעין עילית'. הוא דרש באותה שבת לא פחות מ-25!! דרשות, לפני כל תפילה, באמצעה ובסופה, בבית ראשון ובבית שני, לפני הארוחות ואחרי הארוחות, דרשה לנשים ודרשה לילדים, לבחורים

רשמים אישיים מהגאון הצדיק רבי ירחמיאל קראם זצ"ל

הרב ישראל ליוש

יומיים לפני שעם ישראל קיים מצוות 'והגדת לבנך', דור לדור ספרו מעשיו ושחו בנפלאותיו, אב העביר לבנו את סיפור עשרת המכות וקריעת ים סוף, סב למד עם נכדו על מעמד הר סיני, ועל הורתו ולידתו של עם ישראל, נפרדנו ממי שבזכותו נודע לרבים הסיפורים הללו, עשרת המכות, יציאת מצרים ומעמד הר סיני... נפרדנו ממי שבזכותו לא נגדעה שרשרת העברת לפיד האמונה.

נפרדנו מהגאון הצדיק רבי ירחמיאל קראם זצ"ל... רבי ירחמיאל, מורם ורבים של פעילי אחינו, ואני הקטן ביניהם. ואולי יותר נכון לומר, מורם ורבים של כל מי שנשמה של 'קירוב' פועמת בקרבו, כי הוא לימד אותנו מהי מסירות נפש לכל נשמה ונשמה. הוא לימד אותנו שכאשר איכפת באמת מכבוד שמים, לא רואים אף מכשול בדרך. הוא לימד אותנו שהמרחק הרחוק ביותר, הוא קרוב מאוד כשמדובר בלקרב יהודי...

פעם התייעצתי איתו כיצד אצליח לשכנע הורים לשלוח את ילדם היחיד לשיבה, הם הרי קשורים אליו מאוד, וכלל לא מעלים בדעתם אפשרות שהוא ילון בפנימיה. הוא שאל אותי היכן הם גרים? 'בקריית!', עניתי בפשטות, אני מבין כלל מדוע מידע זה חשוב, כדי לדעת איך משכנעים הורים לילד יחיד לרשום את בנם לשיבה, 'מה הכתובת המדויקת?' המשיך ר' ירחמיאל להתעניין. אמרתי לו את הכתובת המדויקת, והוא נפרד ממני לשלום, למחרת שמעתי שהוא היה אצלם בבית...

בהזדמנות אחרת, התייעצתי איתו בדבר בחור שנאלץ לעזוב את הישיבה, כי הוריו לא שילמו שכר לימוד. אני התכוונתי שיעזור לי להסביר לשיבה שאם יתקשו על השכר לימוד, הבחור עלול למצוא את עצמו מחוץ לעולם הישיבות, אך הוא היה יעיל עוד יותר ומעשי בתכלית, הוא יצר קשר עם מזכיר הישיבה והעביר לידי את שכר הלימוד לחודשים הקרובים...

הסיפורים הרבים שחווה, והדילמות הרבות ששמע, לא הקהו את חושי. הוא נשאר תמיד ער ונמרץ, נחוש ונסער בכל ענין ש'כבוד שמים' נוגע אליו...

הוא לא נח ולא שקט כשידע על איזה 'זיכוי הרבים', או ריבוי כבוד שמים שהוא יכול לפעול, עד שעשה ככל אשר ביכולתו, כדי להוציא אל הפועל.

כאשר נאלץ לשבות ב'בני ברק', כי אשתו תחי' סעדה את אמה ע"ה,

לא ניצל זאת למנוחה, אף שעבר עליו שבוע גדוש ועמוס פעילות. הוא היה מחזר אחרי בתי מדרש וישיבות שיוכל לדרוש ולהלהיב את השומעים לתורה ויראת שמים. ולא, לא כי הוא אהב לדרוש, הוא פשוט ראה בזה את שליחותו בעולם הזה, הוא הכיר את כוחו, ומיראת בוראו רצה לנצל זאת למען שמו ית'.

יהיו שיאמרו שהוא היה עניו גדול, אחרים יפריזו ויאמרו שהוא בז לכבוד, ואני אומר שהכבוד לא היה אצלו מושג שצריך אפילו לבזו לו, הוא היה מנותק מהמושג הזה מכל וכל. הדבר היחיד שהניא אותו הוא 'כבוד שמים' ו'זיכוי הרבים', ולמענם הוא עשה הכל, גם אם היה בזה בעיני אחרים בזיון, כי עבורו אין בזיון או כבוד כשמדובר ב'כבוד שמים'...

הוא היה כותב כל דבר תורה ששמע. ובענוונותו, או כפי שהגדרנו, שרק כבוד שמים הניא אותו, היה כותב גם דברי תורה שהיה שומע מתלמידים מתחילים. לא פעם, ראיתי באירועים של 'אחינו', שתלמידים עלו לשאת דברי תורה ורבי ירחמיאל ישב בשולחן הכבוד וכתב את הוורטים שאמרו...

וכששאלנו אותו למה הוא כותב את מה ששומע, היה עונה בפשטות: 'זה יבוא לשימוש!'

הוא היה תלמיד חכם ממש, ועל כך יעידו אלפי דרשותיו, שלא היתה אחת מהן שלא היה בה דבר חידוש, וספריו הרבים שהפכו לאבן פינה ויסוד לכל מורה ומחנך, הרוצה לשלב בשיעוריו השקפה

ברורה עם אמרה נאה.

זכיתי שהוא התארח בביתי באחת משבתות החיזוק הרבות שערך ב'מודיעין עילית'. הוא דרש באותה שבת לא פחות מ-25!! דרשות, לפני כל תפילה, באמצעה ובסופה, בבית ראשון ובבית שני, לפני הארוחות ואחרי הארוחות, דרשה לנשים ודרשה לילדים, לבחורים מתמודדים ולבחורי ישיבה מתעלים, הוא דיבר בשפה של כולם, כולם הבינו אותו והוא הבין את כולם, כי מה שדיבר מתוך גרונו, היה אכפתיות, כנות ורצון עז באמת לחזק את כל מי שרק מוכן לשמוע אותו, ובמידה שהדברים יצאו מן הלב, הם נכנסו אל הלב...

כשאכל אצלי באותה שבת, נוכחתי לראות שהוא מנותק לגמרי מתענוגי העולם הזה, הוא כלל לא שם ליבו לאוכל שהונח בצלחתו, אכל כלא חלי ולא מרגיש, ובכל הזדמנות דיבר דברי תורה על הפרשה, ושמע ובלע כל מילת תורה שנאמרה.

בחודשים האחרונים, נפל למשכב, ויותר מאשר סבל ממחלתו, סבל מהעדר האפשרות לחזק את העולם בדרשותיו. במשפחתו מספרים שהוא הרגיש בלתי יעיל כשאינו יכול להעניק מתורתו לאחרים, ואינו מסוגל לפעול לקרב בנים לאביהם שבשמים...

לפני תקופה קצרה נכנסנו כמה פעילי אחינו לבקרו, ניסינו קצת להנעים לו את שעותיו, שרנו קצת, גם משירי האהובים, אך הוא לא ממש שיתף פעולה, האזין, זמזם, לא יותר. וכשרק התחלנו לומר דברי תורה, הוא התעורר, שם אזניו כאפרכסת ובלע כל מילה. וכשביקשנו ממנו להשמיע לנו דברי תורה, הוא לא רק התעורר, הוא

חזר לעצמו, דיבר בשטף ובהתלהבות כמו שר' ירחמיאל יודע... אינני יכול לשכוח את הוורט שהוא אמר שם, בעצם הדבר תורה האחרון ששמעתי ממנו, הוא כה התאים אז לחייו ולמשנתו, ועתה, לצערנו הרב, הוא מתאים כל כך להסתלקותו, ויהיה זה לעילוי נשמתו...

הוא דיבר על דברי חז"ל: 'קשה סילוקן של צדיקים יותר מחורבן בית המקדש', והסביר: בית המקדש השפיע יראת שמים לכל מי שבא לשם, הניסים שארעו שם ומראה הכהן הגדול והקרבת הקרינו יראת ה'. הצדיק גם הוא משפיע יראת שמים מיראתו, ומלמד לאחרים דברי תוכחה ומוסר, אלא שבזאת הוא יותר מבית המקדש, בעוד שהוא אינו דומם ומקרין רק למי שבא אליו, אלא הוא יכול לילך ולהפיץ את תורתו ויראתו אף חוץ למקומו, לעם שבשדות ולכל מקום שנקלע אליו. לכן סילוקו של צדיק קשה יותר מחורבן בית המקדש...

רבי ירחמיאל היה דוגמא של צדיק שמפיץ את תורתו חוץ למקומו. לא היה לו בית מדרש, בו הוא נשא את דרשותיו, ומי שרצה לשמוע בא לשם. הוא בא לכל מי שרצה, והפך כל מקום לבית מדרשו, והשפיע מתורתו ומחכמתו...

ואכן סילוקו קשה... קשה למשפחתו ולמאות המשפחות שקירב, קשה לנו תלמידיו וקשה לשומעי לקחו. אך המורשת שהשאיר וסדרת ספריו שהותיר, יאירו מעט את חשכת הימים, ובהליכה בדרכו ננוחם...

המוקד לבני הישיבות מיסודו של ארגון אדו"ני הישיבה

חזרשש?
חזרשוב?
שואל?

תתייעץ!

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: **1-800-20-18-18**

בין השעות 7:30 - 10:30 בערב ★ שיחת חינם

שתי כוסות תה רותח צנחו להם על רגלו של אחד המלמדים... שמונה כוסות נשארו על עומדן חמות ומהבילות...

לעולם אל תסתכל בכוסות הנשברות, אלא בכוסות המלאות!!

יכול... אבל הרבה במבט רך ונעים מקבל ואוהב משיב לי בשלות נפש 'הצלחת להניח שמונה כוסות תה רותחות על השלחן!! בא תראה הן עומדות שלמות ומהבילות!' אוו... התבלבלתי... לפני רגע, 'אוש מוחלט! ופתאום משפט אחד, ו... אור בעיניים, חום בלב!

הָרְבֵה ראה את האור שניצת בעיני, והמשיך 'דע לך בני תלמידי היקר, אף פעם אל תחשוב ואל תסתכל על הכשלונות שקרו לך! תסתכל תמיד על הדברים שבהם אתה כן מצליח! תמיד תסתכל על הכוס המלאה - הממלאה את לבך בסיפוק ושמחה, ולא על הכוס השבורה - השוברת ומרוקנת את ליבך מכל תקוה!! אם אתה מתקשה בהבנת תרוץ הגמרא או הראשונים, תצבוט לעצמך לפני שפושה בך היאוש, הנה את הקושיא הבנתי, גם את התרוץ אני יבין, עוד מאמץ עוד ריכוז... והנה בע"ה תבין! הכוחות נפש שנתן הקב"ה בלב כל אחד, הם עצומים ואדירים! הוצאתם מן הכח אל הפועל, תלויה רק בכח הרצון! תרצה תאמין בעצמך וביכולותיך! תצליח בע"ה! כך צמח לו אותו ילד, והפך להיות לאחד מגדולי התלמידי חכמים בירושלים!!! (שאיפות)

סיפר אחד מגדולי ירושלים, מאז שאני זוכר את עצמי, נחשבתי כ'לא יוצלח הכי מוצלח' בעיני כל חברי ורואי, היכן שנגעתי נכשלתי! במה שהתעסקתי שברתי! אין לי סיכוי, כך הפנמתי לעצמי! וכך מספר אותי יהודי גדול, בתלמוד תורה בו למדתי, היה המנהג שכל יום ילד אחר מכין לָרְבֵה בכיתה את הכוס תה, וכך הגיע תורי, וכמובן... נכנסתי לכיתה עם המגש ועליו הכוס תה רותח ומהביל, והנה... מניחם על השלחן והוא מתגלש לו לעבר הריצפה לקול ניפוף הזכוכיות וקול צחוקם של ילדי הכיתה...

וכך חזר הדבר על עצמו שנה בשנה... ויחד עם הכוסות תה הנשברות ומתנפצות גם הבטחון העצמי שלי התנפץ לרסיסים!! והנה שנה חדשה, וְרְבֵה חדש הגיע לכיתה, רָבֵה נמרץ חם ובעל רגש ונשמה, רָבֵה שהשקיע מן היום הראשון בכל אחד, וביניהם הוא כבר ידע שיש גם לטפל 'בבעיה' של הכיתה הלא זה אני בכבודי!! וכך באחד הימים הראשונים והוא מצוה עלי להכין עשרה כוסות תה לו ולכל המלמדים! השפלתי את עיני, ואמרתי לו כמעט בדממה... 'הָרְבֵה הרי יודע... שאפילו כוס תה אחת אני לא מסוגל...' והָרְבֵה בשלו, תלמידי היקר, 'עשר כוסות תה בבקשה לכל המלמדים בתוך חמש דקות! אתה יכול ותצליח!'

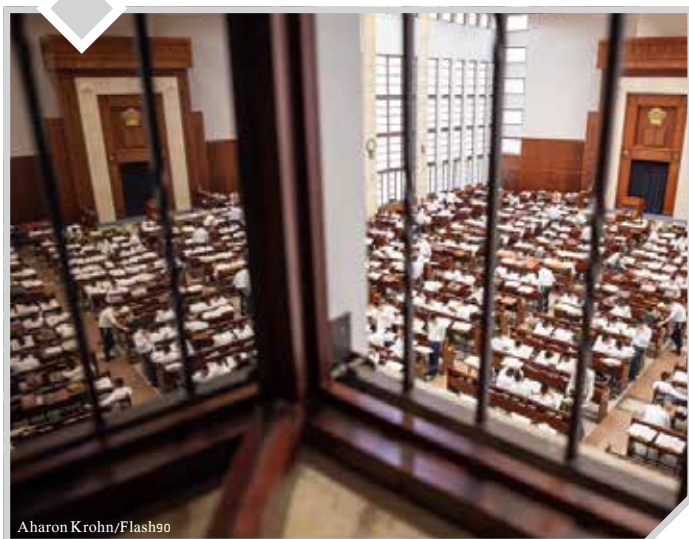
הלכתי לחדר המלמדים, ובעודי יוצק את כוסות התה, תרתי בעיני היכן ממוקמים המגב והיאה כדי לאסוף את שברי הזכוכיות... והנה המגש בידי, הצלחתי לצלוח בשלום את פתיחת דלת המלמדים עם המגש בידי, ואני מתקדם לכתתנו ברעד וחשש... ובתכונה לעתיד לקרות...

אני נכנס לכיתה ועיני כל חברי תקועות בי ברחמים גדולים... והנה אני מתכופף אל השלחן להניח את המגש, זה נראה שהנה הפעם זה הולך ואז... שתי כוסות תה רותחות גלשו להם אל הריצפה ונחתו בסמוך לרגלו של הָרְבֵה שהבליע בכח את כאבו...

נמלטתי מהכיתה מיד... רצייתי לברוח ולהבלע... ורגשות זעם בקרבי, למה הָרְבֵה עשה לי את זה? הרי רמזתי לו שאני לא יכול? עוד לא הספקתי להרהר מדאי במצבי ומה אני עושה, והנה... יד רכה ומלטפת מונחת על כפתי... מרים את עיני וידו של הָרְבֵה מלטפת אותי ברכות נעימה, ואני כשכולי רועד פלטתי 'אמרתי לך שאני לא

אבל הוא אינו מוצא כל טעם בדיבורים המסועפים, בוויכוחים הסוערים, בחיים המאירים סביבו. וזה דוקר בלב. הוא משקיע את עיניו בגמרא עוד יותר, ומבכה את אותה מתיקות גדולה שנעלמה לה בלא אזהרה ולא הותירה זכר...

פתאום הבחור מוצא את עצמו יושב מול הגמרא הגדולה במשך שעות ארוכות, ומה שאתמול נידון בהתלהבות כה רבה, נראה היום כסוגיא מעיקה ובלתי מובנת.

מסביב יש בית מדרש מלא מפה לפה בבחורים רציניים, תלמידי חכמים, עמלי תורה, שממלאים את ההיכל בקולות הומים של שמחת התורה, והוא חש מנותק מן החגיגה. רחוק מן ההווה. ואז מציפים אותו רגשות האכזבה, הכישלון, הגעגוע, העייפות.

החברותא היקר טורח להביא את הרשב"א מן הארון, בכדי להסביר יותר טוב מדוע משונה קרן בחצר הניזק, אבל הוא אינו מוצא כל טעם בדיבורים המסועפים, בוויכוחים הסוערים, בחיים המאירים סביבו. וזה דוקר בלב. הוא משקיע את עיניו בגמרא עוד יותר, ומבכה את אותה מתיקות גדולה שנעלמה לה בלא אזהרה ולא הותירה זכר...

אבל הם שתנו את הכוס ולאחר מכן הלכו ליטול ידיים. הוא חרק שיניים ונטל, והתיישב יחד עם כולם חזרה לשולחן. בעל הבית חילק לכולם פיסות תפוח אדמה קטנים ובלתי מתובלים, והחלו לומר ולומר ולומר... לאחר שעה ארוכה של אמירה רצופה נטלו שוב ידיים וליבו של הגוי החל לפתח שוב תקווה. אך עד מהרה היא נכזבה כאשר חילק בעל הבית למסובים חתיכות מצה יבשה שבעיניו של הגוי נדמה כ'קרקר' טפל, אותם היה עליו לאכול כשהוא מוטה על צדו...

לאחר מכן המשיכו לומר ולומר, והנה נכנסת בעלת הבית עם קערה גדולה של עלי חסה. הנה, חשב לעצמו, מתחילים להביא את הסלטים. אך עד מהרה נוכח שוב שאלו בסך הכל עלי מרים שנכרכים עם אותם חתיכות מצה. פיו כבר פצוע ובטנו עדיין מקרקרת וכל כולו תסכול צרוף. כאשר הלכו שוב ליטול ידיים, חמק מן הבית רעב כשהיה והוא מלא קללות וגידופים... היהודי הביט בו ולא יכול היה להתאפק מלפרוץ בצחוק גדול: "לו היית מחכה עוד מעט קט, היית יכול לפצות את עצמך בסעודה מלכים דשנה... רק עוד רגע של סבלנות והכל היה שווה..."

התורה היא מתוקה מדבש ונופת צופים. לאורך כל הדורות, במהלך

מסופר על הלך גוי שפגש הלך יהודי בערב פסח. התעניין הגוי אצל היהודי אם יש לו רעיון היכן הוא יוכל לשבור את רעבונו. שח לו היהודי כי התמזל מזלו ובדיוק הערב יוצא ליל הסדר של חג הפסח, בו מקובל אצל היהודים להזמין לסעודת הלילה כל דכפין.

היהודי עזר לגוי להתחפש ליהודי ויחדיו צעדו אל עבר בית הכנסת בעיירה. בסיום התפילה אכן הוזמנו על ידי שני מתפללים שנראו בעלי אמצעים. השניים סיכמו להיפגש לאחר הסעודה, להחליף רשמים על המאכלים והקורות...

כך הווה, כל אחד התלווה למארחו לליל הסדר.

ויהי לאחר חצות הלילה, היהודי עושה את דרכו שמח ורוצה, אל עבר מקום המפגש. הוא הופתע למצוא את הגוי מתרוצץ שם כעוס ונרגן, כשפיו מלא קללות ונאצות. הוא ניגש אליו ושאלו לסיבת כעסו.

"לאן שלחת אותי?" תקף אותו בחרון, "לא היה שם כלום! הונית אותי!"

היהודי חיך וביקשו שיספר את אשר קרה עמו. והגוי סיפר שהוא נכנס לבית מארחו, הלה הלך להתלבש ובני הבית החלו להתארגן, להדליק נרות ולהכין כריות. לאחר זמן רב שעבר בהכנת כל הדברים הללו - התיישבו סביב השולחן ומזגו לכולם כוס יין, חשב לעצמו שהנה באים לחלק החשוב מבחינתו, האוכל.

הנוגדן שלו - התורה. אם תזכור שהקושי הזה הוא זמני, הוא משהו שמלך זקן וכסיל מערים עליך ברגעי גסיסתו, כי אז הכל יהא קל יותר. בסופו של דבר הוא יוכרע, המתיקות תהפוך נטועה בליבך ואז, קשה מאוד יהיה להפרידך מאהבת חייך, אורך ימים - התורה.

הגרא"מ ש"צ זצ"ל התבטא פעם לאחר שחידש חידוש גדול לאמיתתה של תורה, ואמר: "חושש אני שקיבלתי עולמי בחיי..." הנאתו מדברי התורה הייתה כל כך צרופה, כל כך טהורה, כל כך גבוהה, עד שחשש כי קיבל בזה שכרו בעולם הזה...

כך גם מסופר על הגר"א קוטלר זצ"ל שהתבטא פעם בפני נדבן גדול שהגיע לשיבה להעניק לה תרומה הגונה. העשיר שכנראה חש עצמו בנוח במעמד, אמר לגר"א, "נאמר בקהלת" בצל החכמה בצל הכסף", כלומר במקום שתהיו אתם בעולם הבא אהיה גם אני יחד עמכם. ראה נא כמה בן מזל אני, גם עולם הזה כמו שצריך, וגם עולם הבא..."

נענה הגר"א קוטלר זצ"ל ואמר לו: "לגבי העולם הבא איני יודע, יכול להיות. אבל לגבי עולם הזה? כל עוד לא למדת שמונה שעות רצופות - אינך יודע עולם הזה מהו..."

אנו מוצאים המוני התבטאויות כאלו ודומין לאלו, שמצביעים ואומרים ומעידים שאלו שנטשו הכל והשקיעו עצמם בלימוד התורה, גילו בה מתיקות גדולה כל כך, עד ששום דבר בעולם לא יכול היה לנתק אותם מן המים החיים הללו.

הסיפור הבא ימחיש את עוצמת המתיקות שגילה מרנא החזו"א זצ"ל בתורה, כמה העריך והוקיר ואהב את דברי התורה הקדושה - על גג ביתו היו בונים סוכה לקראת הימים הנוראים, שהייתה משמשת את החזון איש לתפילות החג. ובהיותו והמקום היה מאוורר ונוח, היו אי אלו אשר השתמשו בסוכה כעין בית מדרש זמני, ובמהלך חודשי החגים, היו מצויים שם צורבים שיושבים ולומדים שם.

יום אחד עלה החזו"א לסוכה ומצא שם צמד בחורים צעירים אשר הפליגו בתוך לימודם בשיחה בטלה. בהבחינם בפאר הדור שתפס אותם בקלקלתם, נבוכו ונכלמו עד שורשי הנפש. החזו"א ניגש והתיישב על ידם, ובנימה אבהית פנה אליהם: "טיירע בוחרים... (בחורים יקרים) זה שהנכם יושבים ומתבטלים מן הלימוד, מעיד עליכם כי עדיין לא השגתם את עומק מתיקותה של התורה וכי קודם כל עליכם לחתור להגיע לכדי הנאה זו..."

כל הגלויות, בעיצומן של כל הצרות שעברו על העם היהודי, התורה הייתה העמוד האיתן, בו נאחזו ועל ידו ניצלו. דוד המלך כבר העיד על עצמו "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי". כל כך הרבה צרות תכפו עליו, כה רבים היו מכאוביו, ובכל הזמן הזה נאחז בתורה והשתעשע עמה.

אין ספור עובדות וסיפורים, שיכלה הספר והגיליונות כולם ולא יכלו הם, ישנם על תקופות וקשיים בלתי ניתנים לתיאור שחלפו על גדולי הדורות בשחר שנותיהם, ודווקא מן הקשיים הללו התגדלו והתפארו לתפארת כרם בית ישראל.

ובכן, ללמוד ללא מתיקות זו אכן עבודה קשה, ואין כל ספק שגם זה הלומד ללא חשק, ללא המתיקות הגדולה, גם הוא חוסך לעצמו כברות דרך בכל רגע.

במסכתות קטנות אבות דרבי נתן (פרק ג') אומר רבי ישמעאל דבר שבכוחו לחזק כל בחור במצב רפיון: "אם למדת תורה בשעת הריח אל תשב לך בשעת הדחק לפי שטוב לו לאדם דבר אחד בצער מומאה בריח שנאמר בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך". כלומר, הקושי הוא חלק בלתי נפרד מן ההתקדמות. אם הנך מצוי בתוכו, נצל אותו, תתעלה עמו...

ואיך מחזירים את המתיקות?

ובכן, העדר המתיקות הוא נשקו של יצר הרע שחושש לחייו. הוא יודע שהתורה עבורו זה סם המוות, הוא יעשה הכל בכדי להינצל מהסם הזה, שיוכל להמשיך ולשלוט עליך בכוחותיו.

אלו דברי הגמרא בקידושין: "כך הקדוש ברוך הוא אמר להם לישראל: בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה - אין אתם נמסרים בידו".

הזקן הכסיל מודע לאיום האסטרטגי על קיומו, התורה. והוא יודע היטב שהדבר היחיד שיעצור את האיום הזה יהיה אם יכהה את מתיקותה האין סופית של התורה. אחרת אין לו שום סיכוי. מי שכבר 'נשבה' במתיקות התורה, קשה מאוד להתמודד מולו. לכן הוא מופיע בחיך עם ימי השנאה האפרוריים הללו ומנסה בכל דרך למנוע אותך מסם החיים שלך שהוא סם המוות שלו...

איך גוברים על עצתו? איך חולפים את המשוכה הזו? זוהי גם אחת מהמטרות של המוקד החדש שזה עתה הוקם. לומדים תורה! הקב"ה ברא את יצר הרע, אך לצידו ברא גם את

רוצה להרגיש טעם בלימוד?

יש לנו בשורה בשבילך!

חייג עכשיו **077-222-2666** < שלוחה מס' 3 < 3

יחד איתך נשיג את מתיקות התורה

מילים שבכוחם לבטא את מצבו ורגשותיו התמירים והנישאים גבוה מעל גבוה..."

השניים שזכו בשיחה בלתי שגרתית זו מן ההפקר, ראו את הלהט הטהור והמזוקק שבוקע מלב קודשו של החזו"א, ואהבתו הבלתי ניתנת לתיאור את התורה שפרצו עם מילותיו וסגנונו הציורי, הפנימו את האש הזו אל תוך נשמתם, והיו לת"ח מופלגים. לימים אף זכה אחד מהם ללמוד חברותא עם הסטייפלער בעל הקהילות יעקב.

הנה כי כן, ברגע שמגלים את המתיקות האמתיות של דברי התורה הקדושה, כי אז כל המצבים הללו של העדר מתיקות - כלים ועוברים מן העולם. התורה הופכת להיות מעל ומעבר לכל דבר אחר בעולם. כמו ילד שיש לו משחק חדש בבית, כל סובביו יודעים שכרגע אין מה לדבר עמו על כלום. בראש מעייניו נמצא הצעצוע, והוא תופס את כל מחשבותיו ומעשיו. בכיתה הוא חולם על זה, בצלצול הוא מנתר ראשון וטס הביתה, בבית הוא לא רוצה לא לאכול ולא שום דבר רק להטיס ולהזיז את הצעצוע ללא הפסקה.

כאשר נעקוב אחר עובדות והנהגות חייהם של גדולי התורה, גם מן הדור האחרון, הגרי"ש אלישיב לדוגמא, או מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, נמצא, שכך בערך התנהל חייהם. כל עול הציבור ומטלות הדור וההכרעות הרות הגורל שהוטלו על שכמיהם, היו עליהם למשא אמת. בחוסר חשק בלתי ניתן לכבישה, חתכו הללו מזמנם היקר, והקריבו דקות אחדות להנהגת הדור. כשמיד עם תום הדקות שהוקצבו לכך הם חזרו אל תלמודם בשמחה ואהבה של בן אובד השב לזרועות אביו.

מדוע? כי הם ניצחו כבר את יצר הרע. עליהם כבר אי אפשר 'לעבוד' שהלימוד אינו מתוק, אינו חיים, הלא הם מכירים אותו כל כך הרבה זמן וזה הדבר היחיד שרצונם לעשות למהנץ החמה ועד ששמורות עיניהם יעצמו בכוח הטבע...

ישנו נידון אמת בהלכה, האם ברכות התורה הן ברכות הנהנין... משום שלימוד התורה היא הנאה צרופה ואין סופית, למי שרק יודע להתגבר ברגעי החושך, להתאמץ ולעבור את הימים הללו, עד שיבואו ימי אהבה גדולה ועצומה - אהבת התורה...

"היודעים אתם יקיריי", המשיך החזו"א ודיבר אליהם, "את מתיקותה של התורה אי אפשר לחוש אלא לאחר שקידה של שלוש וארבע שעות רצופות. לפני כן אין שום אפשרות לחוש את אותה המתיקות. וק"ו לאחר חמש שעות רצופות, שאז חשים באותה מתיקות גדולה עשרת מונים יותר.

"אי אפשר להשיג", המשיך החזו"א ואמר, "ואין שום אפשרות לדעת נכונה מהו טעמה של מתיקות התורה ללא טעימה חושית. משום שכמו כל טעם גשמי באשר הוא, אין שום יכולת להעבירה נכונה בעזרת מילים בלבד, מוכרחים לטעום בכדי להשיגה, כך גם במתיקות התורה, הרוצה להשיגה עליו לעסוק בתורה לכל הפחות במשך שלוש וארבע ובוודאי חמש שעות רצופות."

(כמובן, שישנם הנאות שונות שבאות עם הלימוד, כגון הנאה של הבנת סוגיא, סברא מחודשת או קושיה ותירון, שאכן נותנים טעם ערב ואפילו סיפוק מן הלימוד, אך אלה אינם מביאים את תחושת מתיקות התורה המדוברת, שבסופו של דבר תביא לאהבה רבה אל התורה, כי היא גדולה בהרבה, כפי שתיאר זאת החזו"א).

"ולאחר שש שעות", המשיך ועיניו בורקות, "שוכח הלומד מכל הבלי העולם. הוא צולל לחלוטין בתוך מימי התורה ומכמניה, וההבלים שעולם ההבל מספק שוב אינם תופסים כל מקום בנפשו המגבהת עוף..."

"ולאחר שבע שעות", הרעים החזו"א בקולו הספוג רגש, "כי אז יכול הוא לחוש בקרבתו המיוחדת אל קב"ה עם אוריתא, ואין לו מכל הנאות שבעולם מאומה, והשמחה ממלאת וגודשת את כל ישותו..." בשלב הזה היו עיניו עצומות לחלוטין, כאילו מרחף הוא בעולמות של עונג עילאי והוא המשיך בלהט: "ולאחר שמונה שעות של לימוד ברציפות, הרי הוא מרומם ונשגב עד שלא נופלת בליבו שום מחשבה ותאוה חומרית, וכל כולו משתוקק ומתאוה וכוסף וכמה לאלוקיו... "וכחלוף תשע שעות תמימות של עסק התורה בהמשך אחד", המשיך החזו"א ותיאר בחיות ובהתרגשות באוזני צמד הבחורים התוהים והנרגשים, "הרי אז הינו כבר כולו קודש קדשים למעלה-למעלה..."

"ולאחר עשר שעות רצופות שכאלו", קולו נעתק מרגש שגואה על גדותיו, "אז... אז... אז... אין לא ראתה אלוקים זולתיך! אין כל

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה'

לעזרתך בכל ענין ונושא

1800-20-18-18

או בטל' **073-7078388** * השיחה חינם

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

מרגיש

לבד?

אנחנו נקשיב לך!

צבוע! הוא כל היום לומד בקול שכולם יראו. מחייך לכל אחד מלמעלה למטה, כאילו אנחנו, פשוטי העם, צריכים לומר לו תודה על כך שהוא מתאמץ למתוח את השפתיים ולעשות צורה של חיוך כשהוא רואה אותנו

שואל כל יום שאלות חזקות, יש לו פעמיים בשבוע חידושים יוצאי דופן. אני הצלחתי פעם אחת לשאול שאלה יפה, פעם אחת!! הוא לא יכול לפרגן לי את הכבוד שמגיע לי? צבוע! הוא כל היום לומד בקול שכולם יראו. מחייך לכל אחד מלמעלה למטה, כאילו אנחנו, פשוטי העם, צריכים לומר לו תודה על כך שהוא מתאמץ למתוח את השפתיים ולעשות צורה של חיוך כשהוא רואה אותנו. הוא תמיד רץ ללמוד עם הבחורים החלשים, שכולם יראו שהוא עוזר לחלשים. אבל כשמגיע רגע האמת, רגע המבחן, מסתבר שהוא לא שווה כלום. שהכל רק הצגה אחת גדולה. האמת? זה בכלל לא מפתיע, תמיד הרגשתי משהו צבוע בחיוך שלו ובהתייחסות שלו אלי ולחברים האחרים. אבל רק אני הרגשתי בזה. חוץ ממני כולם פה מעריצים גדולים שלו. בכל פעם שיש להם חידוש הם באים אליו שיאשר להם אותו, כשיש להם שאלה הם רצים ישר לקמינסקי שיתלהב ממנה כביכול, ויפרגן להם מילה טובה.

השיעור הסתיים, רוב הבחורים יצאו להתארגן לתפילת מנחה. שמעון קמינסקי עדיין מסכם במהירות במחברת שלו את דברי הר"מ, משתדל לסיים בהקדם כדי שלא לאחר לתפילה. קמתי ממקומי, מתוך מטרה להגיע אליו ולהתעמת אתו. מה הוא חושב לעצמו? ככה לגנוב את השאלה שלי ולגרוף את התהילה שלא מגיעה לו? יש לו מספיק כבוד, המעמד שלו בישיבה מספיק חזק. הוא לא צריך לדרוך על אחרים כדי להשיג עוד. מותר לו לפרגן גם

קולות ההתפעלות שנשמעו מסביב, צרבו בבשרי כמכות אש: 'הם חסרי בושה', חשבתי לעצמי. לפני פחות משתי דקות שאלתי את אותה השאלה, ואף אחד לא התלהב ממנה. אבל כשמעון קמינסקי שואל שאלה זה כבר משהו אחר, פתאום כולם מתלהבים מהשאלה המיוחדת כל כך. כי שמעון קמינסקי הוא למדן אמיתי, ואני בסך הכל בחור אפרורי וצדדי.

תאמינו או לא, אבל את השאלה שמעון קמינסקי שאל עכשיו אני העליתי לפניו! נכון שהיא היתה מנוסחת בצורה שונה מעט. אולי קמינסקי חידד אותה, והציג אותה בצורה יותר למדנית, אבל זאת שאלה שלי! הוא שמע אותי שואל אותה, שיפץ מעט, הכניס שינויים קוסמטיים והציג אותה כאילו היתה פצצת אטום.

כשאני שאלתי את השאלה, לא רק שהבחורים לא התלהבו. גם הר"מ, הוא לא שמע אותי בכלל. אבל כשמעון קמינסקי רק החל לדבר כולם השתתקו ביראת כבוד. מה הפלא, הרי שמעון קמינסקי הוא הלמדן של הישיבה, ואילו אני... אני סתם בחור. עוד אחד מהיציץ של התיירים. לי יש תפקיד מאוד ברור במשחק החיים, אני צריך להסתכל מהצד, להשמיע קריאות התפעלות מדי פעם, ובסימוני של המופע למחוא כפיים לשחקנים הראשיים. אם אני אנסה להצטרף לצוות המנצח, לשאול שאלה יפה או לענות תשובה, אף אחד לא יתייחס אלי.

נמאס לי כבר. אין לי כח למצב הזה. אני רוצה להיות למעלה, על הבמה. אני רוצה שקמינסקי יעמוד מהצד וימחא לי כף בהתלהבות. שלא יגנוב לי את השאלות שלי, יעשה להן שיפוץ, ויגרוף את אהדת הקהל על חשבונאי!

אחרי השיעור אני אורז את החפצים שלי ועוזב את הישיבה הזאת. מה זה ההתנהגות הזאת? אני אוויר?

משך שעה ארוכה התבוססתי במחשבות העגומות שהציפו אותי. משקעים של תקופה ארוכה מאוד עלו בבת אחת לראשי, ואיימו להטביע אותי. הרגשתי שאני מלא עצב. דכדוך משתק עטף אותי, האט את קצב הנשימה שלי, ואיים לבלוע אותי אל תוכו.

את עיקר הכעס הפניתי כלפי שמעון קמינסקי. הצבוע הזה. הלמדן של הישיבה שמעניק משמעות חדשה ועמוקה מאי פעם לביטוי 'חמור נושא ספרים'. אז מה אם הוא יודע ללמוד? אז מה אם יש לו זיכרון יוצא דופן ותפיסה מהירה של נושאים חדשים? יופי! אז הוא בחור מוכשר. אבל למה לגנוב גם מהכישרונות של החברים? הוא

לי ולכל אחד אחר.

טפיחה חברית על השכם גרמה לי להסתובב אחורה. יחזקאל חיך אלי בהנאה: "ראית איך כולם התלהבו מהשאלה שלך? באמת כל הכבוד. שינית את כל כיוון הלימוד שלנו בסוגיה. אשריך!". גם אליעזר שעבר ליד הצטרף אלי: "באמת, סרולוביץ, כל הכבוד. אחרי שקמינסקי הסביר את השאלה שלך, התברר שממש הפלת פצצת אטום".

"רגע, שמתם לב שהוא שאל את אותה שאלה שאני שאלתי שתי דקות קודם?"

"בוודאי", השיבו לי השניים בפליאה. "קמינסקי עצמו אמר מיד שהוא רק מסביר את השאלה שלך".

"אז בעצם הוא בא לעזרתי והסביר את השאלה שלי".

כן. ברור! למה? זה לא מה שאתה התכוונת לשאול?

"זה כן. אבל... טוב לא משנה. תודה רבה לכם על הפרגון. בהחלט מרגש אותי שזכיתי לשאול כזאת שאלה שהפכה את הכיוון של הסוגיה. ה' עשה אתי חסד כשזיכה אותי לשאול שאלה חזקה כל כך".

יצאתי מחדר השיעורים כשאני נבון ומבולבל. מסתבר שבסופו של דבר אף אחד לא גנב לי את השאלה. אני, מרוב כעס על קמינסקי שמעז לשאול את השאלה שלי, כבר לא הקשבתי להמשך דבריו, ולא שמעתי איך שהוא מסביר שבעצם הוא רק הסביר את השאלה שלי.

בחוץ המתנינו לי עוד שני בחורים ששיבחו אותי על השאלה היפה, ואחרי מנחה קיבלתי כמה תגובות נוספות. השיא הגיע יומיים לאחר מכן כשראש הישיבה בכבודו ובעצמו עצר לידי ואמר לי שהוא שמע מהר"מ את השאלה שלי. ראש הישיבה אמר שאפשר כבר עכשיו לראות שממני יצא תלמיד חכם גדול, ואני, אני זרחתי מאושר.

באמת כל הכבוד לשמעון קמינסקי שככה בא לעזרתי, הסביר את השאלה שלי בצורה למדנית יותר וכך בעצם הפך אותה לפורצת דרך. אלמלא הוא, זו היתה סתם שאלה בעלבתיית שאיש לא מתייחס אליה ברצינות.

בכלל קמינסקי הוא בחור נהדר. תמיד מחייך לכל אחד בחביבות, עוזר לחלשים, נותן לכל אחד להרגיש שווה ערך אליו, למרות שהוא הלמדן של הישיבה. הוא לא נותן לתחרות להשתלט עליו ועל המידות הטובות שלו. אין ספק שממנו באמת יצא ראש ישיבה גדול. הוא גם מבין לנפש האדם, וזה מה שבעצם עזר לו להבין את השאלה שלי לעומקה, כשכולם חשבו שאני סתם מדבר שטויות.

בהחלט שווה לעקוב אחריו כדי לראות איך הוא מתפתח במשך השנים, ואיך הוא הופך לאחד מגדולי הדור הבא.

בעומק ההכרה שלי החלה להכות שורשים תובנה חדשה. היא צמחה והתרחבה, ולקח זמן עד שהצלחתי לגבש אותה ולהסביר אותה במילים. התובנה הזאת נבנתה מהיחס ההפוך שלי להתנהלותו של שמעון קמינסקי.

כשאני חשבת קמינסקי 'גנב' לי את השאלה שלי, כעסתי עליו. שפטתי אותו לרעה, והסתכלתי עליו ב'עין עקומה'. הוא מחייך לבחורים? זה 'מלמעלה למטה', מתוך יהירות וגאווה. הוא עוזר לחלשים? זה כדי שכולם יראו שהוא בחור טוב ורגיש. הוא יודע ללמוד? זה בגלל שהוא תחרותי שלא יכול לפרגן לאחרים להצליח יותר ממנו.

אבל כשהבנתי שקמינסקי הביא לי כבוד עצום, כשהראש ישיבה שיבח אותי בזכות שמעון קמינסקי, פתאום כל המעשים שלו קיבלו פרשנות שונה לחלוטין. עכשיו אני כבר חושב שהוא צדיק נסתר. הוא מבין לנפש האדם, והוא בוודאי עתיד להיות אחד מגדולי הדור הבא.

אז איפה האמת? איזו משתי הדרכים נכונה יותר לשפוט את מעשיו של קמינסקי? האם הוא באמת גאוותן חסר בושה, או שהוא אחד מגדולי הדור הבא?

האמת היא שזה בכלל לא משנה. לכל יהודי יש חזקת כשרות, גם לשמעון קמינסקי, במיוחד שהוא תלמיד חכם. בוודאי שהדרך הנכונה לשפוט את מעשיו היא באמצעות הסתכלות חיובית. הוא באמת בחור יוצא דופן שאוהב לעזור, מחייך לכולם, תמיד כיף לדבר איתו וכו'.

אבל מה שיותר חשוב זה מה שלמדתי על עצמי ועל כושר השיפוט שלי. מסתבר שכשאני שופט בני אדם, אני בדרך כלל עושה את זה בהתאם לדעתי עליהם ולא בצורה אובייקטיבית למעשים שלהם. אותה המעשה בדיוק, אם הוא נעשה על ידי אדם שאני אוהב ומעריך, יחשב בעיני למעשה של טוב לב ויראת שמים, ואם יבוצע על ידי אדם שאני כועס עליו או שונא אותו, יקבל צבע שונה לחלוטין.

המסקנה שלי מהסיפור הזה היא מאוד ברורה. אני מאוד משתדל לא לשפוט אנשים אחרים לרעה, ואם נראה לי לרגע שפלוני עשה מעשה כזה או אחר מתוך שיקולים לא ראויים, אני עוצר לרגע, ונזכר שבעצם ייתכן שאני שופט אותו בצורה שגויה לחלוטין.

הקו ליעוץ להצלחה בלימוד ומתיקות התורה

1800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

עוגמת נפש בליבו של רבינו.

בבית מרן הגרי"ש זיע"א היה מונח גביע כסף מירושתו של הסב הגדול מרן הגאון הקדוש בעל ה"לשם" זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

והיה גביע זה חביב עד מאד אצל מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א.

שכן, מי כמוהו הכיר את זקנו ענק הקבלה וחכם הרזים?

למי מאיתנו יש בכלל, השגה בכוונות הטמירות שכיון מרן הגה"ק בעל ה"לשם" זיע"א שגדלות רוחו נשגבה עד אין חקר בסתרי העולמות העליונים כשקידש על היין בגביע זה, וכאשר היה מונח לפניו בשעת אמירת ההגדה וסיפור יציאת מצרים בסילודין. אשרי עין ראתה זאת!

ברם, כיון שגביע זה נוצק בטרם נודעה הכרעתו של מרן החזון איש זיע"א בענין שיעור 'רביעית', ועל אף שגדולי עולם בדור הקודם (כמרן החפץ חיים זיע"א ועוד רבים) השתמשו בגביעים הקטנים משיעורו של מרן החזון איש זיע"א, בכל זאת לא יכול היה מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א לקדש על גביע מקודש זה...

שנה אחת התבטא בצער בפני חתנו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א אודות כאבו הגדול וצערו. כששמע על כך, החליט לנסות לעשות משהו.

פנה לדודו הר"ר דוד בולימובסקי ז"ל שהיה לו שיג ושיח והבנה בעניינים אלו, ושאלו מה ניתן לעשות. לקח הלה את הגביע להצורפים שטיפלו בו בעדינות ובזהירות יתרה, והוסיפו לגבהו של הגביע, עד שהכיל הגביע שיעור 'רביעית' אף לפי הכרעו של מרן החזון איש זיע"א.

כשהגיע הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א לבית חותנו מרן

הגרי"ש אלישיב זיע"א והגיש לפניו את הגביע. לקחו לידו ולא יכול היה לשים מחסום לרגשותיו שפרצו וגאו מעל ומעבר בשמחה של מצוה עד שיצא מכליו ופרץ בריקוד של שמחה!!!

מחזה נדיר שלא נראה מעולם!

על מה רקד מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א?

על הגביע שכיוון בו זקנו הענק בנסתרות את כוונותיו הטמירות? יתכן שכן!

אין לנו השגה בנסתרות.

אך עיקר ריקודו ושמחתו של מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א היה כשעלתה בידו להוסיף הידור בהלכה.

כך נפסק בשולחן ערוך (סימן תע"ב ס"ב): "יסדר שולחנו יפה בכלים נאים כפי כוחו".

הכלי הנאה ביותר שהיה ברשותו של מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א היה הגביע של זקנו ענק הקבלה בעל ה"לשם" זיע"א.

במשך שנים נמנע ממנו לקדש בו ולעטר בו את שולחנו, מחמת הכרעתו של מרן החזון איש זיע"א.

עתה כאשר קיבל לידו את הכוס הקדושה והנכספת ששיעורה מתאים גם פי הכרעתו של מרן החזון איש זיע"א, לא יכול היה לעצור בעד רגשותיו ופרץ בריקוד של שמחה.

הבה נתבונן לעצמנו מה מסוגל להוציא אותנו מכלינו ולגרום לנו לריקוד מרוב שמחה ואושר, ומה הביא את מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א לידי ריקוד של שמחה!

הידור בהלכה!

דקדוק נוסף בהלכה!

זה מה שהוציאו מכליו והביאו לידי ריקוד של שמחה!

(מתוך הגדה של פסח - חישוקי חמד)

שצריך לעשות, הוא לא מבין שתורה היא הבונה את הכלל ישראל, ממלכת כהנים של גוי קדוש, כל יהודי צריך להיבנות, להיות אדם אחר, שהתורה מובילה אותו לקראת שלימותו במעשים פרטיים. רק חכמי ישראל, שיש להם חכמה בשלמות, לראות את המציאות, ותורה בשלמות, לדעת מה אומרת התורה על מציאות כזו, ויראת שמים שלימה המטהרתם מכל חשבון אישי, "ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים" - הם היחידים שיכולים לענות על הדברים שאינם מפורשים. אחרי שישנה חכמה עמוקה וגדלות של תורה, זוכים לסייעתא דשמיא, לדעת לענות גם על דברים מסובכים ועדינים, שבלי סייעתא דשמיא עצומה אי אפשר להגיע לתשובות הנכונות. ידוע על רשכבה"ג מרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, אשר מגיעים אליו בשאלות פרטיות, שלפני כן הוא לומד שלוש שעות ברציפות, כי הגר"א כתב שהלומד שלוש שעות תורה לשמה זוכה באותו זמן להיות שייך לקב"ה לגמרי, ויש לו סייעתא דשמיא

מיוחדת לענות על מה שנשאל. ופעם אחר מרן הגר"ח שליט"א, למישהו: "אם אתה רוצה לעשות אחרת ממה שאמרת לך - תעשה אחרת, אבל כשענית לך, ידעתי מה שאני עונה לך!"

ועובדא ידענא, שסיפרו לפני מרן עטרת ראשנו הגרי"ש אלישיב זצוק"ל סיפור בנוגע לאדם מסויים, ומרן זצוק"ל פקפק באמיתותו. ואף לאחר שהמספר, שהיה נאמן עליו, חזר ואמר שברור לו שכן היה. ואכן, הלך המספר ובדק את הדבר מחדש וראה שאכן טעה. מיד, שלח אותו אחד שליח מיוחד להתנצל בפני מרן זצוק"ל שבלא יודעין הטעה אותו בסיפורו, והשיב מרן זצוק"ל לשליח: "תאמר לו שלא יצטער, לא האמנתי לדבריו כי שקר אינו נכנס באוזני..."

זוהי סייעתא דשמיא מיוחדת שיש לגדולי תורה ויראה שכל כך אכפת להם מכלל ישראל, שנושאים בעול איתו ומכניסים את עצמם לעובי הקורה, לכבוד ד', לכבוד תורתו ולכבודם של ישראל.

(יתד נאמן כ"ח אדר תשפ"א)

החזון איש שהחלום קשור אליו ואמר "זה דבר חדש", ס'איז א נייע זאך, שמראה שעליו לעשות מהלך חדש, ואז, לפליאת כולם, החליט לעלות לארץ ישראל, וכל מה שניסו להניא אותו מלעלות, ובכללם רבי חיים עוזר, לא הועיל ואחרי שהחליט, כתב רבי חיים עוזר לארץ ישראל: "ארי עלה מבבל", ופרסם אותו. וממילא החל להורות ברבים ולהיות מעורב יותר בעניני הציבור, עד שהוטלה עליו על הנהגת הדור.

כך סבבה ההשגחה העליונה שהגיע לכאן והקים והשתית את כל המצוות התלויות בארץ, ואת כל הישיבות והכוללים. (מזקנים אתבונן גב)

(מתוך הגדה של פסח אהלי תורה)

וכשהיה רבינו מספר את המעשה על המהרי"ל דיסקין, היה מוסיף את המעשה על החזון איש, ומספר: החזון איש היה בולנא ולמד תורה בצנעה וברח מהפרסום, ויגע בתורה יומם וליילה בלי הפסק כמעט, עד שכשאמו בקשה עבורו ברכה מהחפץ חיים, אמר לה: הבן שלך לא צריך ברכה, הוא לומד יותר ממני, אבל מכל מקום, אמר רבינו, היה לחפץ חיים טענה עליו שהוא נסתר מהציבור.

וסיפר לי רבי שמעון גריינמן, אמר רבינו, שיום אחד חלמה אחותו של החזון איש שראתה אותו נוסע בעגלה ואוחז פעמון וכתוב (ברכות נו, ע"א) שהפעמון מורה שיעלה לגדולה, וכששמע, הבין

המשך מעמוד 17 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

לכבד אותה כנאות, להתחשב בה ולסייע לה בכל מיני מצבים שונים. לכן לא די בכך שהבחור מוכתר במעלות התורה, בשביל לחיות עם בת זוג הוא מוכרח גם להיות בעל מידות טובות!..."

העסקן הנודע, הרה"ג רבי שלמה לורינץ זצ"ל, מספר בספר זכרונותיו, כי פעם אמר לו מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, כי גדול בתורה מוכרח להיות בעל מידות טובות. התפלא רבי שלמה ושאל: "איני יורד לעומק הדברים. אני דוקא סבור שבשביל לגדול בתורה צריך האדם להיות בעל יכולת התמדה ושקידה, בעל כשרון, קליטה מהירה והבנה מעמיקה. מידות טובות זה אמנם דבר טוב, יפה ומועיל, כבודן במקומן מונח, אבל מדוע הן הכרחיות בשביל לגדול בתורה?"

הרב שך השיבו, כי כעת בשל חולשתו אינו זוכר היכן לחפש את מקור הדברים בחז"ל, אך בהחלט הוא יכול לסמוך עליו שיש לזה מקור, והפנה את השאלה לכיוונו של רבי שלמה: "אדרבה, תאמר לי אתה שם של אחד מגדולי התורה שהינך מכיר ואינו בעל מידות...". משהחל להרהר בדבר, הפסיקו הרב שך, והורה לו בצורה נחרצת: "חבל לך לחשוב, כי אתה פשוט לא תמצא! ברור אצלי הדבר כי מי שאינו בעל מידות לעולם לא יגיע להיות גדול בתורה". חד וחלק! (מתוך 'אוצרותיהם אמלא' פרשת צו)

"ואמר אחי הגאון ז"ל הטעם שמדמה [את התלמיד חכם שאינו הגון] למטר. כמו שהמטר יורד ומשקה עשבים רעים וטובים, וביותר מתגדלין עשבים רעים על ידי המטר, כך על ידי התורה, במי שאינו הגון מתגדלים תכונות רעות בליבו".

לכן השלב הראשון בדרך אל השלימות, היא עבודת המידות ושיפור התכונות, עוד קודם שיעסוק האדם בתורה. "לא שילמוד התורה ואחר כך יקח לו המצוות, כי אי אפשר" - כלשונו של רבינו יונה. אך כאשר ישפר את מידותיו יזכה כי "בזה תשכון התורה עליו".

מסופר על יהודי שנכנס פעם למעונו של קדוש ישראל מרן ה'סטייפלער' זצ"ל, ושאלתו בפיו. הציעו לו שידוך עבור בתו, בחור מצויין וידען גדול בהרבה מחלקי התורה, שניבאו לו גדולות ונצורות, וכעת נודע לו כי ה'סטייפלער' מכיר את המוצע באופן אישי, ובא לשאול אם אכן כדאי לו לגשת להצעה המדוברת?

ה'סטייפלער' הגיב בתנועה ששידרה כי הוא אינו מרוצה מהשידוך. האברך ביקש לשמוע את הסיבה בגללה ה'סטייפלער' הגיב כך, ושאל בעדינות: "מדוע הרב לא 'דוחף' אותי לגשת לשידוך?"

השיבו ה'סטייפלער' בחריפות: "צריך לדעת כי האשה היא לא 'סטנדר' שמנענעים אותה לאיזה כיוון שרוצים ובאיזה זמן שחפצים... אשה היא גם כן 'אדם'. היא בעלת רגשות אנושיים ויש

מוקד 'גישמאק בלימוד' במיוחד עבורך

צוות אברכים תלמידי חכמים, ישתדלו יחד איתך למצוא את הדרך שגם אתה תוכל להתענג על נועם צוף מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום למוקד 'גישמאק'

1-800-20-18-17

(השיחה חינם)
וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

רוצה להרגיש טעם בלימוד?

יש לנו בשורה בשבילך!

בלשון הרע יותר מכל תענוג? וענה לו החזון איש: 'כפי הנראה שמרן החפץ חיים לא טעם בימי חייו טעם של לשון הרע...' כל דבר בעולם לפני שאדם טועם אותו, אין לו בו שום הנאה ושום תאוה. כמו שתספר ליהודי הונגרי על כובה וחואג' תימני, ותאמר לו שזה טעים, יאמר לך שאין בזה שום הנאה ותאוה... כך לא ידע הח"ח את התאוה שיש בלשון הרע, לכן כתב בספרו שכשמדבר לשון הרע עובר על חילול השם, היות ואין בזה שום תאוה כלל. אך מי שנכשל ונפל, ויש לו כבר הנאה בכך, שוב אינו עובר על חילול ה', רחמנא ליצלן.

ובקובץ 'אור ישראל' דנו כמה חודשים במדור 'מילי דתמיהה' בעניין זה, וכבר הקדימם הגר"ח קנייבסקי ושאל את החזון איש, והשיב שב'לאו' הזה של חילול ה' בלשון הרע, שייך רק לח"ח בעצמו שלא טעם טעם לשון הרע... וגם לו אין זה שייך.

אילו היית ב'קוסובה' לא היה נפצע עינך

כתוב בספר 'מעשה איש' מעשה שהיה ברבי יוסף ספרוני שעסק במלאכתו בעיר וילנא, ונפצע בעינו תוך כדי עיסוקו במלאכתו, ושוב לא היה יכול להמשיך בעסק מלאכתו, והיה מסתובב הרבה בבית הג"מ רבי שמואל גריינמן, שם היה מקומו הקבוע של החזון איש, ישב ויגע שם בתוה"ק. החזון איש שאל את רבי יוסף, מה קרה לך שאתה מסתובב כאן? וסיפר לו כל המעשה שנפצע בעינו, והוסיף שהיה לו מזל שזה קרה בוילנא והיה שם רופא מומחה מיד, והציל לו את העין, שאילו היה בעיר מגוריו בקוסובה, כבר לא היה נשאר מהעין כלום... החזון איש לא נתן לו לגמור את המשפט, וסיים 'יתכן שאילו הייתה בקוסובה לא הייתה קורית כל הפגיעה כלל'. כך הם החיים של יהודי מאמין בהשי"ת, ואע"פ שחז"ל אמרו שצריך לגור בעיר שיש בה רופא, זאת משום שצריך לתקן את האדם ע"י כמה מיני מקרים שונים, אילו יגור במקום שאין שם רופא, לא יוכלו להביא עליו כל מיני דברים קטנים לתקן את נפשו...

אך כשיגור במקום שיש רופא, אילו צריך לנקות אצבעו, יהיה לו תיכף רופא להתרפא. אך אילו היה במקום שאין רופא, לא היה נוקף אצבעו כלל. וכהרה"ק רבי פנחס קאריצער זי"ע שהיה מתענה אם היו עוברים אצלו ארבעים יום בלי איזה צער ועוגמת נפש (מתוך גליון ממשקה ישראל גליון צ"א תש"פ)

בו. וכל זה, כי בדין זה היה יגע ומתאמץ ביותר, ולכן חביב עליו דין זה ופתח בו.

עשיתי השתדלות לפרנסה כ'שיעור חזון איש'

ידוע שמרן החזון איש היה מחמיר בשיעורים, שיעור כזית, כביצה, אמה וטפח וכו' וכו'. אך ב'שיעור' אחד היה מקל ביותר, והוא ב'שיעור ההשתדלות לפרנסה'. וכתב 'אני מן הממעטים בהשתדלות'. כשאדם ממעט בהשתדלות יוכל לומר 'עשיתי השתדלות בשיעור חזון איש...'

אתה רוצה לקפוא בגהינם?

פעם אחת בא לפניו בחור צעיר שסבל מעצבים בחומרות והקפדות (שמעתי מבעל המעשה עצמו) ושאל את החזון איש שכשהוא קם בבוקר יש בתוך שערותיו כמה מהנוצות שנפלו מהחור שבכרית. האם אין זה משום חציצה בתפילין (למקוה לא הלך) לאחר שהשיב לו הלכה למעשה, הוסיף החזון איש ושאל אותו: 'אמור לי בחור'ל, מדוע רק אצלך מתעוררות השאלות הללו?... בכך ביקש לחנכו ששאלה כזו אין מקורה בהלכות התורה אלא בעצבים רחמנא לשזבן. עוד סיפר האיש, שבצעירותו היה חוזר כה פעמים ק"ש, מרוב עצבים שמא לא אמר תיבה אחת כראוי. ושאל אותו החזון איש מדוע הנך נוהג כך? השיב הבחור, הלא אמרו חז"ל שכל הקורא ק"ש ומדקדק באותיותיה מצננין לו גהינם. אמר לו החזון איש, 'אתה רוצה לקפוא שם בגהינם?'

הח"ח לא טעם את ההנאה מלשון הרע, לכן כתב שהוא עובר על 'חילול השם'

בהשגחה פרטית למדנו בשיעורי הרמב"ם, שאם אדם עושה עבירה בלי שום הנאה ותענוג, עובר על חילול ה' בסתר. שאין שום הסבר למעשיו, רק פורק עול בלי שום סיבה. והקשינו שהח"ח כשמונה מספר הלאוין על איסור לשון הרע, כתב שהלאו הט"ז הוא שהיות שעוון לשון הרע אין בו שום הנאה ותאוה, לכן כשמדבר לשון הרע עובר על חילול ה'. וכתב הגר"ח קניבסקי שליט"א ששאל את החזון איש, איך אומר הח"ח שאין שום הנאה ותאוה בלשון הרע, והרי אנשים מתענגים

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

יותר טוב. ולא סבלתי ממחלת הראומטיזם, שבה לקיתי מרוב בכפור שהיה בלילות שבהם ברחנו לטורקיה. הסתבר, שכיוון האויר המזרחי עושה לי טוב. כששמע זאת מרן ה'חזון איש', המליץ לי לנסוע ללמוד בירושלים שבה האקלים נוח יותר."

ואכן בשנת תש"ט עבר רבי קלמן לירושלים ללמוד בישיבת 'חברון'. שם פגש את רבותיו, מרנן ראשי הישיבה רבי יחזקאל סרנא, רבי אהרן כהן ורבי משה חברוני, זצוק"ל, ומרן המשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצוק"ל. על כל אחד מהם יש בצקלוננו סיפורי הוד מרוממים.

זכה רבי קלמן להינשא ולהקים בית מפואר, עם בתו של החסיד והעסקן הנודע, 'בונה ירושלים', שלוחם של גדולי ישראל הרב אברהם טרגר זצ"ל, ולהפוך לאחד מדמויות ההוד הבולטות של עולם התורה הירושלמי הנבנה.

חוץ מסברא ישרה ומאהבת תורה שבוערת בעצמותיו, בורך רבי קלמן בשמחת חיים כבירה. הלימוד שלו נעשה מתוך חיות. חדוותא דאורייתא משתכחת בבית מדרשו. לא פלא, שכמה שנים אחרי נישואיו הוא נקרא על ידי מרן הגאון רבי דב בעריש ויינפלד זצוק"ל, הרב מטשעבין, לכהן כר"מ ומגיד שיעור בישיבתו 'כוכב מיעקב'.

ברבות השנים העמיד מאות תלמידים, בפניהם מסר שיעורים נלהבים, כשהרב מטשעבין מציין את 'שמחת התורה' הגדולה שנושבת בו. את הרוח החיה הזו ביקש להנחיל לתלמידי ישיבתו.

וכשאנו שואלים את רבי קלמן בשנית איך זכה להעמיד משפחה שכל בניה למדנים מופלגים ההולכים בדרכו ומעמידים תלמידים הרבה, הוא מעדיף להתחמק. להיותלות בזכות אבות. "זה לא פשוט הזכות הזאת של הצלת כל כך הרבה נפשות", הוא פולט בצניעות, ומבטו מהורהר.

(קטעים מלוקטים מתוך מאמר נרחב. י. גרוס יתד נאמן סוכות תשפ"א)

הגיעו הדברים שלפעמים כשראה צורך בכך, היה מציע "בוא נלמד גמרא ביחד" ונתן לנו תחושה כאילו הוא החברותא שלנו".

"תחילת היכרותי עמו היתה בשעה שהוא הגיע לבחון ב"תפארת ציון". למדנו אז פרק 'כיצד הרגל', וכשהגיע תורי להיבחן, ניגנתי את המשנה הראשונה של הפרק כפי שהיה בזכרוני שעה שלמדתי ב'חידר' הקרקובאי. החזו"א מאד נהנה וביקש ממני עוד מספר פעמים שאחזור על המשנה עם הניגון, לאחמ"כ הזמין אותי לבוא עוד לביתו ושם חזרתי בפניו שוב על אותו ניגון ישן מבית אבא."

ואם בניגון עסקינן מוסיף רבי קלמן ומספר, שאת הלחן והמילים המפורסמות של 'כד יתבין ישראל' לימד אותו מרן החזו"א זצ"ל בחג השבועות. רבי קלמן שליט"א היה זה שפרסם את המילים והניגון המוכרים כיום - בישיבת פוניבז', ומשם זה התפשט לעולם כולו.

יש עמו סיפורים רבים להם זכה במחיצתו של אותו ענק הדורות. לא מעט דברים נותרו אישיים מידי. ספונים עמו באוצרותיו. הוא זוכר למשל שליחות אחת: "בתחילת חודש חשון תש"ט, קרא לי מרן ה'חזון איש' ושלח אותי לכפר סבא. הוא ביקש ממני לפגוש את ראש הישיבה שם, שענה לשם רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל ולמסור לו מכתב חתום. רק לימים נודע שהמכתב עסק בבקשה לקבל בחור לישיבתו. אני זוכר שהבאתי את המכתב, ומרן הגרא"ל כדרכו, קרא אותו בשתיקה ובעיון".

ומפוניבז' המעטירה, עלה רבי קלמן לישיבת 'חברון' הירושלמית, גם זאת בעצתו של ה'חזון איש'. "באחד הימים שקעתי בלימוד מאוחר. מאיזו סיבה, אחד התלמידים נתן לי את מיטתו שהיתה בצד השני של בנין הפנימיה. להפתעתי, באותו לילה ישנתי הרבה

על הגויים ועל הממלכות לנתוש ולנתוץ להאביד ולהרוס לבנות ולנטוע..."

אל תחשוב שאתה נער ולא יכול, לך ועשה, כי יש בך כוחות לנתוש ולהרוס לבנות ולנטוע לכל העמים והממלכות!!

ויכוח מכוונן לחיי כל אחד מאיתנו! אדם חושב אין בי את הכישורים אין לי את יכולות שיש לחברי, למה בכלל שאתאמץ?? למה בכלל לנסות? נער אנוכי!

משיב הקב"ה לכל אחד מאתנו: אל תאמר נער אנוכי! אל תתבונן על הכשלונות שנחלת ותחשוב שאתה לא יוצלח! תתבונן בהצלחות שהצלחת, ותבין ותשכיל שאתה גיבור ואדיר! בידך כוחות עלומים אדירים ונהדרים, תתחיל לעבוד ולעמול ותראה את עצמך גודל ומתפתח מתדמית של נער קלוש בכוחותיו ויכולותיו ומופלא בכשלונותיו, לאיש גיבור חיל וחוסן מלא ברכת ה' באוצרות של כשרונות כוחות ויכולות שרק הולכים ומתמלאים עוד ועוד.

אמרה נוקבת ומרוממת אמר מרן המשגיח ממיר ר' ירוחם זצ"ל: **"עבירה גדולה היא שהאדם אינו יודע את חסרונו ונתי! אולם, עבירה גדולה עוד יותר היא - שאינו יודע את מעלותיו!!"**

רעיון נוסף ומחזק לבבות אמר המשגיח ר' ירוחם זצ"ל: בספר ירמיהו מתנהל דין ודברים מעניין בין הקב"ה לירמיהו הנביא: אומר הקב"ה לירמיהו בצותו על תפקידו להיות נביא ישראל "בטרם אצרך בבטן ידעתך, ובטרם תצא מרחם הקדשתך, נביא לגויים נתתיך" ועונה ירמיהו להקב"ה: **" אהה אדוני ה', הנה לא ידעתי דבר, כי נער אנוכי" ומחזיר לו הקב"ה: "אל תאמר נער אנוכי, כי על כל אשר אשלח תלך ואת כל אשר אצוך תדבר".**

ירמיהו טוען הקב"ה: איך אתה מטיל עלי תפקיד כזה גדול, הרי נער אנוכי, אין לי את הכוחות לכך! ומשיב לו הקב"ה: אל תאמר נער אנוכי, כי כל אשר אומר אליך עשה, וממשיך הקב"ה ומסביר לירמיהו מה הוא חושב שהוא יכול לעשות "הן הפקדתי אותך היום

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: **1-800-20-18-18**

או בטל': **073-7078388**

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

יוצא לאור ע"י ארגון אחינו רח' הקבלן 45 ירושלים טל: 02-5609025 | לקבלת העלון לפנות לכתובת הנ"ל